

Izhaja vsak dan zjutraj razven v ponedeljkih in dnevih po praznikih. — Posamezna številka Din 1.—, na 16 straneh Din 2.—, mesečna naročnina Din 20.—, za tujino Din 30.—. Uredništvo v Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23. Telefon uredništva 30-70, 30-69 in 30-71

Jugoslovan

Rokopisov ne vračamo, — Oglasi po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68, Podružnica v Mariboru, Aleksandrova cesta št. 24, telefon 29-60, V Celju: Slomškov trg 4. Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 146

Ljubljana, sreda, dne 19. novembra 1930

Leto I.

Za tesno sodelovanje med Francijo in Anglijo

Odmevi obiska stahlhelmskega odposlanstva v Italiji - Mussolinijeva potuha naciona listični Nemčiji
Resen angleški glas za obnovev prisrčnega sporazuma s Francijo

Rim, 18. novembra. Preden so odposlanec nemškega Stahlhelma zapustili Rim, kjer so bili sprejeti z velikimi častmi, je podal g. Walter, ki jih spremlja, rimske-mu fašistovskemu listu »Popolo di Roma« daljšo izjavo o položaju in potrebah in položaju Nemčije in Italije.

V tej izjavi naglašja g. Walter najprej, da imata Italija in Nemčija mnogo skupnih interesov. Najbistvenejši med temi interesi so zapadeni pri obeh narodih v enaki potrebi po ekspanziji. V Italiji kot v Nemčiji — je dalje rečeno — v tej izjavi — prebivalstvo stalno narašča. Za vas in za nas je vprašanje ekspanzije življenjsko vprašanje. Nemški narod trpi v več pogledih. V gospodarskem življenju težijo na njem obveznosti iz Youngovega načrta, ki prekašajo za mnogo njegove resnične gospodarske sposobnosti. Ne sme se tudi pozabiti, da nam povzroča poljski koridor

veliko škodo, ker seče naše vzhodne poljedelske kraje na dva kosa. Očiten dokaz krize, ki razsaja v Nemčiji, je podan s številom brezposelnih, ki znaša nad 3 in pol milijona. Številni ukrepi, ki jih je napravila vlada, ne bodo rodili nikdar nikakega plodu, in to vsled poljskega koridorja. Tudi radi tega je sprememba sedanjih mej neodklonljiva.

Nacionalistična Nemčija je Mussoliniju iskreno hvaležna, ker je zopet spravil na dnevni red vprašanje revizije mirovnih pogodb. Revizija versailleske mirovne pogodbe je enako v interesu obeh narodov. Italija je — razen premaganih držav — pri tej pogodbi najslabše odrezala.

Nacionalistična Nemčija ne zahteva drugega razen možnosti za življenje, kar predstavlja pač pošteno težnjo. Z ogorčenjem pa zavrača laž, češ, da je nemški narod pravi in edini krivec svetovne vojne.

Iz Rima je odposlanstvo »Stahlhelma« odpotovalo v Milan, kjer je posetilo mestno občino, tajnika milanskega fašja in uredništvo Mussolinijevega lista »Il Popolo d'Italia«.

London, 18. novembra. »Sunday Referee« objavlja dolg članek, ki razpravlja obširno o sedanjih odnosih med Francijo in Anglijo. Uvodoma omenja člankar neuspeh pravkar zaključene britanske imperijalne konference ter izraža bojazen, da tudi sedanja velika indijska konferenca najbrže ne bo ovenčana s posebno sijajnim uspehom. Anglija — nadaljuje potem — ne sme ostati popolnoma brez prijateljev na evropskem kontinentu. Tisti, ki so prej najglasnejše nastopali za politiko osamljene samostojnosti, priznavajo sedaj, da je taka samostojnost mogoča le pod dvema pogoje: namreč pod pogojem, da pride do tesnejše sornitve posameznih delov bri-

tanskega imperija na eni strani, na drugi pa pod pogojem, da bi odpadlo tekmovalne z Ameriko.

Spričo zadržanja nemških nacionalistov in pa potuhe, ki jim jo daje Mussolini, dalje spričo dejstva, da so Zedinjene države glavni tekmeč Anglije povsod po širnem svetu in da kujejo sovjeti razne načrte z Nemčijo, je Anglija takorekoč popolnoma sama. En glas se je dvignil in ena roka pa se nam je pomolila v svrhu prijateljskega sodelovanja za vzdrževanje mednarodne varnosti in miru. To sta glas in roka Francije. A nekateri pristaši »samostojne politike« ravno Francije ne marajo. Toda edini način, da se Anglija, ki je istočasno evropska država in svetovna vlast, izkoplje iz sedanjih težkoč, je ravno prijateljsko sodelovanje s Francijo v svrhu vzdrževanja miru na podlagi obstoječih resničnosti v Evropi in drugod

Kratka delna kriza Tardieujeve vlade

Odstop pravosodnega ministra Pereta - Senator Chéron njegov naslednik - Poincaré stopa zopet v ospredje

Pariz, 18. novembra. n. Snoči je nenadoma nastopila delna kriza Tardieujeve vlade. Pravosodni minister Raoul Peret je podal ostavko, ki jo je predsednik Tardieu sprejel ter poveril resor pravosodnega ministrstva bivšemu finančnemu ministru Shéronu. Ostavka ministra Pereta je v zvezi s propastjo banke Oustriche. V svojem pismu je Peret dejal, da je smatral svoj položaj po incidentu, ki je nastal na seji zbornice pretekli petek, za omajan in da spričo tega mora podati ostavko. Tisk je sprejel to spremembo vlade le z redkimi komentarji. Saj so politični krogi že pričakovali, da bo Peret izvajal konsekvence.

Med tem so začeli vladni listi znova nadlegovati na povratek Poincaréa v politično življenje in to vkljub uspehom, ki jih je dosegel Tardieujev kabinet zadnje dni v parlamentu, ko mu je ta trikrat zaporedoma izrazil popolno zaupanje. Desničarji so prigovorili, da namerava Poincaré spreviti Brianda iz zunanjega ministrstva, ker je v današnjih časih Franciji potrebna močna vlada. »Petit Bleu«, ki stalno podpira Tardieu-a, pravi, da si je Poincaré popolnoma opomogel in da bo zastavil vse svoje moči, da reši Francijo iz sedanjega zamotnega položaja. Poincaré je napravil čudo, ko je pred leti Francijo rešil finančne krize. Frav tako mu bo uspelo razbistri politično situacijo. Vsekakor se Poincaré-u ni treba postaviti proti Tardieuju, nasprotno je potrebno, da nastopita sedaj oba vzajemno. »Intransigeant« meni, da more edini Poincaré rešiti težavni položaj Francije in urediti razna vprašanja, ki so se pojavila spričo velike svetovne gospodarske krize. Poincaréjev članek, ki ga je pred tremi dnevi objavil »Excelsior«, potrjuje, da je Poincaré postal spet aktiven.

Danes opozarja »Intransigeant« na pisanje nekaterih britanskih listov, ki so že večkrat javili, da je Amerika pripravljena dovoliti moratorij za odplačevanje medzvezniških vojnih dolgov, tako da bi si mogla Nemčija popraviti svoj gospodarski položaj. Te trditve angleških listov so nemo-goče. Velika večina Amerike dobro ve, da je izplačevanje vojnih dolgov za Ameriko vitalno vprašanje in da so Amerikanci, ki bi pristili na to, v veliki manjšini. V ostalem vlada v Franciji danes blagostanje. Država ima mnogo zlatu in rezervi, pa bi ne bilo ne lepo, ne prijateljsko. Če bi zahtevala redukcijo svojih dolgov. »Excelsior« pravi, da bi takšna rešitev reparacijskega problema koristila samo Nemčiji, nekoliko Italiji in Angliji, ki jih teži občutna gospodarska kriza. Toda s tem bi ne bilo v ničem pomagano evropskim narodom glede njihovega miru, ker bi se Nemčija na skrivaj začela oboroževati in bi na ta način spravila mir iz ravnotežja.

Desničarski listi poročajo, da bo Poincaré 21. t. m. nastopil v Verdunu z velikim govorom. V zvezi s to manifestacijo spravljajo kampanjo desničarskega tiska, ki pričakuje med drugim tudi iznenadenje na današnji seji parlamenta. Ni dvoma, da bodo levičarji odločno skušali parirati desničarske načrte, tako da bi na ta način Tardieu mogel priti v neljub položaj. Ali malo je verjetnosti, pravijo, da bi se mogla vzdržati demokratska vlada, ki bi jo vodil Poincaré in v kateri bi resor za zunanje zadeve prevzel Tardieu.

Na današnji seji zbornice je na dnevnem redu interpelacija zaradi mnogih letalskih

incidentov in nesreč, začela se pa bo tudi debata o demisiji ministra Pereta. Po vsej priliki bo Tardieu dal pojasnila o tej demisiji. Med tem, ko vladni listi ne objavljajo nikakih komentarjev glede demisije, napadajo vsi socijalistični in radikalni listi vlado, in napovedujejo, da se bo položaj g. Tardieuja in njegovega kabineta v kratkem le še bolj poslabšal.

Pariz, 18. novembra. AA. Minister pravde Peret je podal ostavko

Predsednik ministrskega sveta Tardieu je ponudil ta resor senatorju Chéronu, ki je ponudbo sprejel.

Nanetost med krščanskimi socijalci in Heimwehrom

Tirolski kmetje odklanjajo sodelovanje z majorjem Pabstom — Gornjeavstrijski poslanci zahtevajo popolno razčiščenje položaja

Dunaj, 18. novembra. d. Major Pabst je danes prišel na Dunaj in odšel v pisarno Heimwehra v Herrengasse v notranjem mestu, kjer je, kakor znano, že pred svojim izgonom uradoval. Na dan njegovega odhoda iz Innsbrucka se je tam vršila seja izvršilnega odbora tirolske Kmetске zveze, ki je, kakor znano, najmočnejša socijalna organizacija na Tirolskem. Pri posvetovanju je prišlo do izraza globoko nerazpoloženje, ki se je polastilo kmetiskega prebivalstva vseh delov dežele zaradi načina boja Heimatblocka. Vsi govorniki so zahtevali, da se ustvari popolna jasnost med krščansko socijalno stranko in med heimwehri. Po kratki debati je bil dr. Steidle izključen iz Kmetске zveze. (Dr. Steidle je med tem odšel na oddih na italijansko riviero). V soglasno sprejeti resoluciji je zahtevala tirolska Kmetška zveza, da se heimwehri povrnejo k svojemu prvotnemu cilju, t. j. k vzdrževanju miru in reda in h krepitvi državne avtoritete ter k odvratanju vsakega terorja. Oni naj se vzdržujejo vsakega aktivnega vmešavanja v dnevno politiko. V zagotovitvi tega nadstrankarskega stališča heimwehrov zahteva kmetška zveza, da se deželni poveljnik heimwehrov podredi deželni glavarju. Na seji se je tudi najostreje obsodila zadnja manifestacija majorja Pabsta pri njegovem dohodu na Tirolsko. Kmetška zveza je izjavila, da je sodelovanje majorja Pabsta v tirolskem heimwehru postalo s tem popolnoma nemogoče. Tirolski kmetje odklanjajo njegove načrte, tudi vsak puč in vsako diktaturo, ter ostanejo zvesti načelom demokracije.

Liniz, 18. novembra. d. Tu se je vršilo zborovanje krščansko socijalnih bajtarjev in kmetških delavcev. Na zborovanju je govoril tudi krščanski socijalni gornjeavstrijski deželni glavar dr. Schlegel, ki je izjavil med drugim: Če je »Reichspost« pisala, da so

krščanski socijalci 9. novembra izvojevali zmago, potem ni pisala resnice. Mi držimo z »Linzer Volksblattom«, ki je jasno izjavil, da smo doživeli poraz. Prihodnje leto se bodo vršile pri nas volitve v deželni zbor. Če se bo tako nadaljevalo, potem bomo zgubili tudi večino katoliško mislečih poslancev v vsej deželi.

Poslanec dr. Aigner je izjavil: Nismo samo na Zgornjem Avstrijskem doživeli poraza, temveč v vsej Avstriji. Enotna lista iz leta 1927. nas je veljala 10 mandatov, zdaj enotna lista pa 7 mandatov. To je skupaj 17 mandatov. Tu ne more v vodstvu stranke biti nekaj prav. Govornik zahteva, da se popolnoma razčisti razmerje med stranko in med heimwehri ter zahteva od stranke jasen, premišljen in pošten političen kurz. Stranka se mora odločiti, ali ostane na tleh poštene demokracije, ali hoče iti po nekih tajnih potih.

Dunaj, 18. novembra. d. Starhembergov organ »Die österreichische Tageszeitung« piše o stališču domovinskega bloka napram današnji situaciji in pravi, da heimwehri zahtevajo oster kurz na desno, ki je izražen že v izbiri oseb v novem kabinetu. Starhemberg zahteva zase tudi še naprej notranje ministrstvo, sicer gre domovinski blok v opozicijo.

Fašistovske udarniške organizacije

Rim, 18. novembra. AA. Glavni tajnik fašistične stranke Giuriani je poslal pokrajinskim tajnikom spomenico z navodili, kako naj se vrši vpis fašističnih mladeničev v novo udarniško organizacijo. V spomenici je nadalje pravilnik o delovanju te organizacije in o načinu, kako naj se njegovi člani udeležujejo na kulturnem polju.

Pojasnilo o povečanju trošarine

Beograd, 18. novembra. AA. Ker so se pojavili primeri, da so nekatere osebe prošile povračila trošarine, plačane za predmete, porabljene in oddane v promet, če so se ti predmeti pokvarili, je ministrstvo za finance objavilo to-le pojasnilo:

Po § 32 zakona o državni trošarini in 65 ter 78 trošarinskega pravilnika se plačana državna trošarina na predmete, ki so bili porabljeni, more povrniti samo tedaj, če so predmeti izvoženi v inozemstvo ali pa ako je bila trošarina plačana o prilik prijave proizvodnje in se je predmet, za katerega je bila plačana, pokvaril, v dobi proizvodnje ali pred oddajo v promet. Po gornjem se plačana trošarina za predmete, ki so že bili dani v promet, ne more povrniti in morajo direktije vse take zahteve odbiti kot po zakonu neutemeljene.

To pojasnilo je poslalo ministrstvo za finance vsem organizacijam finančne kontrole in zainteresiranim organizacijam.

Odlikovanja

Beograd, 18. novembra. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja na predlog ministra za trgovino in industrijo so odlikovani: z redom sv. Save 2. reda dr. Janko Šuman, predsednik uprave za zaščito industrijske svojine; z redom sv. Save 3. reda Radomile Šukavec, inšpektor te uprave; z redom sv. Save 4. reda Mihajlo Prebić, Julko Istinićević, tajnika te uprave; z redom sv. Save 5. reda tajnik te uprave inž. Fran Oblak, An-

Prijave za jugoslovansko razstavo vin v Amsterdamu

Beograd, 18. novembra. AA. V zvezi s prejšnjimi obvestili o razstavi vin in sadja v Amsterdamu se sporoča interesentom, da je privilegirana delniška družba za izvoz iz kraljevine Jugoslavije prevzela nase troške prevoza vzorcev, ki se pošljejo na to razstavo. Razstavljalci naj jih pošljejo ali s pošto ali z železnico, kakršen je pač obseg vzorca. Vse pošiljke je treba nasloviti z označbo: Spedicija N. V. Blaauwhemdeem en Vriesseveem, Amsterdam — na jugoslovansko trgovsko zbornico v Amsterdamu. V francoščini n nemščini naj se označi, da gre za razstavljen predmete. Razstavljalci naj sporže Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu spisek poslanih vzorcev in cene ter eventualno potrdilo o vnaprej plačanem prevozu.

Zasedanje italijanske zbornice

Rim, 18. novembra. n. Zasedanje italijanske zbornice se začne 24. t. m. Na prvi seji bo predsednik Giuriani poročal o poroki princese Ivane z bolgarskim kraljem Borisom. Zbornica bo manifestirala za bolgarski kraljevski par. Na eni izmed prvih sej bo na dnevnem redu interpelacija, ki jo je vložil poslanec Coselschi o protifašistovskem delovanju slovanske duhovščine v Julijski Krajini. Isti poslanec je vložil tudi interpelacijo glede pritiska, ki ga izvajajo protifašisti v Franciji proti fašizmu vdanim Italijanom. Poslanec zahteva, naj francoske oblasti izženejo vse italijanske protifašistovske elemente iz Francije.

Poleti letala »Do X«

London, 18. novembra. AA. Kakor poročajo, bo nemško veleletalo »Do X« izmenjalo svoje motorje z angleškimi. Dr. Dornier se je pogajal pretekli teden v Angliji za nabavo 8 »Rollsroyce« motorjev po 900 konjskih sil. »Do X« ima sedaj 12 motorjev po 60 konjskih sil. Z novimi motorji bo letalo lažje.

Glavna napaka

V »Razpravah«, ki jih izdaja znanstveno društvo za humanistične vede, nadaljuje Ivan Prijatelj s svojimi velesanimivimi in poučnimi odkritji o slovenski politiki iz predvojne dobe. V zadnjem zvezku poroča Ivan Prijatelj o nasprotju med Levčevim »Ljubljanskim Zvonom« in Hribar-Tavčarjevim »Slovanom«. Med obilo drugega silno zanimivega materiala objavlja tudi Levčev pismo Streklju z dne 11. januarja 1885. V tem pismu pravi med drugim Levec to-le:

»... Mi res nismo resen političen narod. Ob same osebe se zadiramo. Kje je kaj idej? Najprej smo 10 let ubijali Dežmana, ko je bil že zdavnaj mrtev, potem 5 let Vincencija Kluna, ko je živel že dolgo v Švici i nato smo se spopadli mladi in stari Slovenci in zdaj ubijamo Winklerja in Sukljeja, Zarnika in Tavčarja. Same osebnosti! Vrag vzemi vse naše politike, radikalne in vladne, opričnike in hribovce!... Vsak hoče biti prvi, vsak papež in vsak preti drugemu: anathema sis! Nihče ne pomisli, da je nasprotnik moj ravno tako dober in pošten domoljub, kakor jaz. »Ubijmo ga!« to je zdaj geslo slovensko! Na resno delo ne misli nihče!«

Skoraj bo že pol stoletja, kar je napisal to ostro sodbo pok. Levec in v glavnem drži še danes in je držala vseh 45 let, odkar je bila zapisana. Ves ta čas je bolela slovenska politika na eni in isti bolezn, da je bila mnogo premalo idejna in mnogo preveč osebna. Zlasti pa je vedno veljalo ono najgrše načelo: »Ubijmo ga!« Kdor se je drznil imeti mnenje, ki ni bilo po volji prvaku te ali one stranke, ta je bil brezpopojno izgubljen. Od prvaka odvisno časopisje ga je takoj »ubilo«. Ker pa so bili ljudje že siti teh osebnih napadov in ker so spoznali, da so proti njimi brez moči, so se umaknili iz političnega življenja. In navadno so se umaknili le najboljši, ljudje, katerim se je politično življenje prignusilo.

Nujna posledica vse te samo osebne politike pa je bila, da se je narod vedno manj zanimal za res politična vprašanja in da je tudi on zapadel vplivu teh osebnih nasprotstev. Vsa dežela se je razdelila na dva tabora, vse vasi je razdelil prepričanje na dvoje in nikjer več ni bilo mogoče složno delo. Politika je tako nujno zašla s konstruktivne poti, da je zastal ves napredek naroda. Kako pa naj bi tudi narod napredoval, če pa je bila vsaka inicijativa nemogoča, če pa je bil takoj vržen ob tla vsak, kdor je prišel z novo mislijo? Kako naj bi se zbudil k plodnemu delu genij naroda, če pa je videl narod pred seboj samo prepričanje in voditeljevi! Ni čuda, če se je vedno bolj množilo število onih, ki so obupavali nad vso slovensko politiko in se vedno manj brigali za volitve in za javno življenje, da je tudi pri vsakih volitvah narasla armada nevolilcev.

V zagriženih strankarskih časih je ta samo osebna politika zlasti cvetela, ni pa ugasla niti sedaj, ko ni več strankarstva. A prenehati mora, če hočemo priti naprej. Mora prodrati spoznanje, da je tudi bivši nasprotnik iskren domoljub in da more zato biti sodelovanje z njim samo plodnosno za celoto. Zmagati mora spoznanje, da se z ubijanjem nasprotnika ne doseže nič drugega ko zmanjšanje števila javnih delavcev. Če sta javna delavca sprta, potem je to njih zasebna zadeva, ne pa javna stvar, da bi se morala vsa javnost razbiti na dva dela. Tudi ni nikjer zapisano, da morajo biti na vrhu vedno eni in isti ljudje, ker tudi javno življenje se mora prenavljati, če noče okosteneti. Sposobni naprejši, mlade sile na dan, to je geslo dobe, ki hoče doseči kaj velikega in danes mora vladati to geslo.

Kajti danes se začenja doba, ko je zavladala idejna politika, da se doseže nekaj velikega. Brezidejna doba naše politike se je nehala in danes ne gre več za to, da zmagata ali oni politik, temveč da zmagaja jugoslovanska misel, ki je nasprotna vsaki osebni politiki. Naj vodi ta ali oni, to je strankarskega pomena, važno je le to, da vodi tisti, ki je najbolj sposoben in ki najbolj služi celoti. Kdo zna odkriti čim več vrelcev narodne sile, ta je mož današnje dobe in ta spada na prvo mesto. In čim bolj je kdo inicijativen, tem bolj je potreben, tem več mu gre besede v javnosti. Samo osebno politiko pa je pokopati, saj je več ko zadosti, da je skozi več ko stoletja sekala leto za letom globoke rane.

V strankarskih časih je bila ta osebna politika še nekako opravičljiva, danes pa je izgubila tudi zadnji košček smisla. Kajti bistvo jugoslovanske misli je baš v tem, da je neosebna, samo jugoslovanski misli pa gre odslej mesto v našem javnem življenju.

»Sežanski in postojnski veljaki vdani duceju«

Resolucija 116 bivših županov in raznih drugih oseb

Trst, 18. novembra. v. Pred dvema letoma so se na izrecno vabilo fašistovskih oblasti sestali v Sežani nekateri bivši župani s Krasa — po večini premožni trgovci, ki so podpisali resolucijo, ki naj bi bila pričala, da je takratni tržaški dnevnik »Edinost« sejal med ljudstvo protitalijanski in protifašistovski duh. Ta resolucija ni v mali meri prispevala k ustavitvi edinega slovenskega dnevnika v mejah italijanske države. Nekaj sličnega se je zgodilo v nedeljo.

Tržaški listi poročajo, da se je v nedeljo v Sežani in Postojni zbralo 116 bivših županov in premožnih ljudi in veljakov, ki so vsi podpisali ob navzočnosti zastopnikov oblasti to-le resolucijo:

»Voditelji kraških tujerodcev, zbrani po lastni želji v Sežani in Postojni v prostorih fašistovske stranke, kot tolmači čustev vsega prebivalstva, svečano protestirajo proti terorističnim dejanjem, ki jih sistematično izvajajo tolovaji s te in one strani meje proti ustanovam, funkcijonarjem in zvestim državljanom z namenom, da bi razburili miru in pod varstvom velike italijanske domovine in ki odločno zavrača takšna dejanja in njihove krivce ter pomagače, katere mora

vsak prijaviti oblasti v interesu pravice in prebivalstva. Ponovno izjavljajo, da so režimu hvaležni, ker z njimi lojalno ravna, ker nastopa pravično napram prebivalstvu in ker ga vedno gospodarsko podpira. Ponovno potrjujejo svojo vdanost veliki domovini, režimu (za katerega so se svečano in spontano izrazili ob priliki poslednjih političnih volitev), in duceju. Končno prosijo, da njegova ekscelencija zastopnik fašistovske vlade v deželi izroči to resolucijo načelniku vlade.« — Sledi 116 podpisov.

Prefekt Porro je bil v nedeljo na kratkem inspekcijskem potovanju po tržaškem Krasu, v Tomaju, Dutovljah in Repentabru. Fašisti v teh krajih so zbrali precej šolske dece, ki je prefekta pozdravljala. V Tomaju so ga pozdravili župnik Kjuder, bivši poslanec Šček, občinski fašistovski politični tajnik in župan. V Dutovljah so ga sprejeli poteštati Kompare, župnik Sonc, bivši župan Švab in drugi. Tu je prefekt pohvalil poteštata Kompareja, ki je bil prvi med tujerodci za fašistovski režim in kasneje za to odlikovan. V Repentabru so prefekta sprejeli poteštati Mohorčič, župnik Vester in politični tajnik Furlan. Prefekta je povsod sprejemal poleg drugih častnik fašistovske milice Grazioli.

Rezultati beograjske agrarne konference

»Reichspost« pravi, da gre za ustanovitev pravega žitnega kartela

Dunaj, 18. novembra. AA. »Reichspost« govori o rezultatu beograjske agrarne konference in pravi, da se je tam prav za prav ustanovil kartel Madjarske, Jugoslavije, Romunije, Bolgarije in Poljske za prodajo žitnih pridelkov. List meni, da je največja dolžnost Avstrije, da v interesu svoje zunanje trgovine takisto ustvari organ za zunanjo trgovino, kar bo tudi v interesu avstrijskih kmetov in celotnega gospodarstva. Avstrija se bo morala kot kupec žita pobrigati, da si zagotovi od držav, v katerih kupuje žito, čim več koristi za avstrijsko industrijo. Naloga novega parlamenta, ki se zdaj sestane, bo, da čimprej uredi zastraženo ustanovitev urada po vzorcu beograjskega izvoznega urada.

ni meri izvajala politiko iz leta 1922. Židom bo omogočeno, da si ustanove svoj lastni dom, kar pa mora biti v skladu z določbami o mandatih in z interesi vse Palestine. Ministrski predsednik je dejal, da ni bodo židi prepričani, da bo vlada storila vse, da gospodarsko dvigne Palestino. Izrekel je nadalje visoko priznanje za delo, ki so ga izvršili židi v korist celokupne dežele. Ideja narodnega židovskega doma se uresniči najlažje s sodelovanjem Arabcev. Vlada se že posvetuje z židi in bi ravnotako pozdravila stike z arabskim prebivalstvom.

Resne angleške težkoče v Palestini

Vlada bi rada zadovoljila priseljene žide in domorodne Arabce

London, 18. novembra. AA. Tekom snodne debate o palestinskem vprašanju je podtajnik za kolonije Drumond Shiels izjavil, da bo vlada garantirala posojilo v višini 2 in pol milijona funtov sterlingov za Palestino Namen tega posojila je, da se preskrbi potrebna zemlja arabskim kmetovalcem, ki so ostali zaradi naseljevanja Židov brez zemlje. Vlada upa, da bo lahko naselila v Palestini 10.000 družin.

V ostalem se je vršila debata o zadnji vladni »Beli knjigici«. V imenu vlade sta Shiels in ministrski predsednik Macdonald izjavila, da stoji vlada še vedno na stališču kolonijalnega mandata in da bo v pol-

ni meri izvajala politiko iz leta 1922. Židom bo omogočeno, da si ustanove svoj lastni dom, kar pa mora biti v skladu z določbami o mandatih in z interesi vse Palestine. Ministrski predsednik je dejal, da ni bodo židi prepričani, da bo vlada storila vse, da gospodarsko dvigne Palestino. Izrekel je nadalje visoko priznanje za delo, ki so ga izvršili židi v korist celokupne dežele. Ideja narodnega židovskega doma se uresniči najlažje s sodelovanjem Arabcev. Vlada se že posvetuje z židi in bi ravnotako pozdravila stike z arabskim prebivalstvom.

Indijci zahtevajo dominijonski položaj

Rešitev notranjeindijskega vprašanja možna le na podlagi zvezne oblike

London, 18. novembra. AA. Na današnji ple. arni seji indijske konference je maharadža iz Alvarja naglasil, da je problem zvezne ali pa zedinjenih držav Indije vprašanje združitve indijskih vladarjev v skupen organ, ki naj rešuje indijske probleme. Govornik je končal s tem, da bi bila to najkrajša in najhitrejša pot do položaja dominijona. Maharadža je nadalje izrazil mnenje, da naj postane Indija enakopraven član z dominijoni britskega imperija in naj doseže cvetoči položaj dominijona čim prej mogoče. Tako bo našla Anglija hvaležno Indijo, ki bo odkritosrčno sodelovala za razvoj britskega imperija. Združena Indija bo najlepši biser in največja sila v imperiju. Indija je mnogo pomagala Angliji v svetovni vojni. Zato mora Anglija pomagati Indiji, da doseže položaj dominijona v imperiju.

Sir Mohamed Šafi je dejal, da ima 71 milijonov muslimanov pravico sodelovati pri ustavni in upravni evoluciji. Muslimani morajo biti zastopani v pokrajinski in osrednji vladi. Edinole zvezni sistem bo odgovarjal potrebi. Muslimanska skupina želi, da doseže Indija položaj dominijona in da postane enakopraven član imperija.

Zastopnik konservativnih elementov v indijskih državah maharadža iz Reva je

dejal, da morajo vsi trezni politiki in državnik podpirati s simpatijo one, ki priporočajo previdnost v rešitvi indijskega vprašanja. V indijskem problemu je mnogo stvari, ki bi se ustavljale vsaki izpremembi. Govornik je nadalje naglasil, da bi konservativni elementi nasprotovali odcepitvi Indije od britskega imperija. Glede te točke je gotovo vsak član te konference konservativen. Največjo težkočo indijskega problema tvori različenost interesov. Indijske države žele ohraniti svojo samostojnost, zahtevajo garancije, da bodo lahko še nadalje zasledovale popolnoma svobodno svoje interese. Govornik je končal, da mora pustiti indijska zveza sedanjje indijske države neizpremenjene.

London, 18. novembra. AA. Davi je indijska konferenca nadaljevala debato o vprašanju, ali naj bo bodoča indijska ustava zveznega značaja ali pa unitaristična. Včerajšnji govori so pokazali, da je možna rešitev indijskega ustavnega vprašanja edino na osnovi zvezne oblike. Poslovni odbor, ki se je sestel pozneje, je priporočil konferenci, naj imenuje po končani splošni razpravi odbor, ki bo proučil vprašanje zveznih odnošajev. Tozadevna resolucija bo predložena današnji seji

Obisk grofa Volpija v Zedinjenih državah

Fašistovski krogi upajo, da bo izprsil finančno pomoč Amerike

Rim, 18. novembra. n. Vsi današnji listi prinašajo vesti iz Washingtona, da je prišel tja bivši finančni minister grof Volpi, ki ga bo danes sprejel predsednik Hoover. Kakor poroča »Giornale d' Italia«, se bo grof Volpi posvetoval s tajnikom ameriške državne zakladnice Mellonom in drugimi finančniki. Kakor znano, pripisujejo fašisti potovanju grofa Volpija v Ameriko veliko važnost. Bržkone so prepričani, da bo grof Volpi izposloval kredit, ki ga Italija v poslednjem času ni mogla dobiti na nobenem evropskem tržišču.

Rim, 18. novembra. n. Davi je ministrski svet odobril zakonski načrt, ki ga je predložil korporacijski minister Botai in ki za-

deva organizacijo sindikalnih zvez. Novi pravilnik bo stopil v veljavo dne 1. januarja 1931. Dne 1. decembra se v palači Veneza sestane plenum centralnega korporativnega odbora. Na tej seji bo definitivno redigiran novi pravilnik o preureditvi korporativnih organizacij.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 18. novembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: S kraja bo še pretežno jasno vreme, vendar pa bo jutraj zelo mraz. Kasneje nastopi na vzhodnem robu Alp in na jugu megla ali pooblačenje. V Severnih Alpah lahko vetrovno. Pričakovati pa je kmalu spremembo vremena.

Poplave v območju javne bolnice v Celju

Razbremenilni jarek preko zemljišča bolnice.

V gornji zadevi so se zaradi nepoučenosti v zadnjem času širile med občinstvom netočne vesti, ki so našle odmeva tudi v časopisju. Kakor smo poročali, je dala bolniška uprava takozvani inundačni jarek na svojem zemljišču zasuti, kar je naknadno dalo povoda, da so od poplav prizadeti posestniki-mejaši obrnili na bansko upravo za odpravo, povdarjajoč pri tem, da je omenjeni jarek odvajal ob poplavih vodo na nižje ležeče vrtno zemljišče bolnice in v njene kleti ter skladišča živila, odkar pa je ta jarek zasut, da trpijo sosedje ob poplavih še večjo škodo kot poprej.

Informirali smo se tozadevno pri upravi javne bolnice v Celju ter dobili točna pojasnila, ki jih priobčujemo za razčiščenje in pravilnejše razumevanje zadeve.

Ob komisijonelnem ogledu in razpravi na licu mesta zaradi gradnje nove porodnišnice 16. maja 1929. je zahteval gradbeni referent oblastnega odbora, da se mora predmetni jarek pred zgradbo porodnišnice zasuti, zastopnik mestne občine Celjske pa je k projektu podal obširnejšo izjavo, v kateri istotako zahteva, da se jarek zasuje, kar da je itak predvideno po projektu za regulacijo Savinje in pritokov. Pri tej komisiji razpravi se je ob sklepu zapisnika ugotovilo, da so se udeležili komisije kot interese tudi nekateri mejaši, ki so pa soglasno izjavili, da zoper projekt nimajo ugovorov. Enako izjavo je podal tudi zastopnik občine Celje okolica. Na tej podlagi je potem izdal veliki župan mariborske oblasti dne 3. junija 1929 odlok, s katerim je zgradbo projektirane porodnišnice dovolil pod gotovimi pogoji. Točka 3. tega odloka se glasi: »Inundačni jarek, potekajoč pred projektirano zgradbo porodnišnice, je treba zasuti. Ta odlok je bil dostavljen srekemu poglavarju in mestnemu magistratu v Celju ter županstvu občine Celje okolica, ter je bila proti njemu dopustna pritožba na ministrstvo za socialno politiko in narodno zdravje v 4 tednih po dnevu dostavitve odloka pri velikem županu mariborske oblasti. Ker pa ni bilo z nobene strani proti odloku nikakega ugovora, je postal isti 12. julija 1929. pravo-močen.

Bolniška uprava pa je še posebej zaprosila kr. bansko upravo za dovoljenje, da sme jarek zasuti in tako omogočiti odgovarjajoče dostopne in dovoljne prihode k novemu poslopiju ter s tem odstraniti iz sanitarnih vidikov nemogoče stanje.

Kraljevska banska uprava—gradbeni oddelek je dne 12. aprila 1930. izdala na podlagi že pravomočnega odloka javni bolnici v Celju dovoljenje, da jarek zasuje. Bolniška uprava je o pravomočnosti odloka in o nameri, da bo začela z zasipanjem jarka, obvestila tudi srezko načelstvo v Celju ter predlagala istemu, da odredi potrebno, da bodo prizadeti faktorji občine Celje mesto, Celje okolica in cestni odbor v Celju primerno razširili že obstoječi propust pod Ipavčovo cesto za odtok poplavnih vod v strugo Sušnice, ki je bila l. 1927. močno razširjena in z betonsko škarpno regulirana. Srezko načelstvo v Celju je upravo bolnice obvestilo, da je meseca maja 1930 pozvalo občine, da zgradijo sporazumno nov propust pod bivšo okrajno cesto, da se tako na tem kritičnem mestu pospeši odtok vode.

Vse te korake in opozoritve je bolniška uprava storila na eni strani zato, da ne bi bilo naknadno s strani sosedov kakih pritožb, na drugi strani pa zato, ker je bila in je še danes bolnica močno interesirana na tem, da se izvede že omenjeni propust, ker tudi po zasutju jarka ob večjih poplavih vdre voda preko ceste na bolniško zemljišče ter nam dela škodo v kletih in skladiščih. Uprava bolnice je šele potem, ko je izvršila vse te opozoritve, začela poleti 1930. z zasipanjem jarka ter ga v območju porodnišnice in izolirnice tudi že zasula. Od dneva, ko je odlok glede zasipanja jarka postal pravomočen, je poteklo 12. julija 1930. že 1 leto, vendar se še do danes ni začelo z gradnjo propusta, dasi smo imeli med tem že več poplav, ki so povzročile škodo bolnici in sosedom, in ki so za vsakogar jasno pokazale, da bi v redu izveden propust bil ob manjših poplavih velikega pomena in koristi, ob katastrofalnih poplavih bi bil seveda pravtako brezpomemben kakor je bil svoječasno sedaj zasuti inundačni jarek, kakor tudi vsi jarki in propusti, ki obstojajo ali bi se zgradili na tem terenu, dokler ni regulirana struga Savinje in njeni pritoki. Poleg že omenjenega propusta pa je istotako neodložljivo razširjenje propusta pod državno cesto ob vhodu na Glazijo, kjer je ob poplavih stanje vode v strugi Sušnice onstran propusta za 1 meter nižje kot na tej strani proti bolnici in proti Lavi, kjer smo izročeni najbolj pogostim in najtežjim poplavam.

Demanti zlonamerne vesti rimskega lista

Beograd, 18. novembra. AA. »Giornale d' Italia« prinaša vest, da je minister pravde dr. Srškić v nekem frančiškanskem samostanu v bližini Mostarja izjavil, da bo Francija napadla Italijo in potem Nemčijo ter dodal: »Mi smo zavezniki Francije in bomo kot taki stopili v areno.«

Pooblašeni smo, da najbolj kategorično demantiramo to vest kot popolnoma izmišljeno in netočno. (Centralni presbiri.)

Krvavi neredi v Barceloni

Paris, 18. novembra. AA. Poročajo iz Madrida: V Barceloni je prišlo snodi do težjih slučajev motenja miru in javne varnosti. Stanje se je proti večeru tako poostro, da je moralo orožništvo streljati. 4 osebe so bile težko, več pa lažje ranjenih. Vlada je odredila, da se zapro prostor sedeža delavskih sindikatov. Mesto izgleda pusto. Na ulicah je videti le malo civilistov. Povsod križarijo policijske patrle na konjih.

Madrid, 18. novembra. AA. Mesto je dobilo zopet normalni izgled. Delavci so se vrnili na delo. Življenje je normalno.

Zborovanje ljubljanskega okoliškega učiteljstva

Udeležilo se ga je od 110 članov 81 učiteljev in učiteljic. Vršil se je pa v Mostah.

Kot prva točka je bilo na dnevnem redu aktualno predavanje g. Mencina o kmetiskem in kmetogospodinjstvu nadaljevalnem šolstvu. V širokih obrisih in zgoščeni obliki je predavatelj razgrnil vso problematiko tega šolstva v zvezi z gospodarskimi, kulturnimi in socialnimi razmerami našega kmetijstva. V tem šolstvu vidi v danih razmerah edino možnost, zanesti v doglednem času v maso našega malega kmeta, ki predstavlja 3/4 našega kmetijskega stanu in med tisoče naših kmetijskih fantov in deklet, ki letno zapuša ljudsko šolo in dorašča brez nadaljnjega pouka, nekaj osnovne poklicne izobrazbe. Naš cilj mora biti, da dobi polagoma sleherni podeželska šola svoje poklicno izobrazbevališče za moško in žensko mladino. Danes štejemo v banovini 52 kmetijskih šol za fante in 38 kmetogospodinjstev šol za dekleta, podeželskih ljudskih šol pa je nad 600. Mnogo bo treba storiti, da zamujeno popravimo in dohitimo države, ki nam v tem oziru prednjačijo.

Podajajoč historijat kmetijskega nad. šolstva, je omenil predavatelj delo bivših oblastnih odborov, referenta banske uprave, g. Krošla in oporo, ki jo je našlo to šolstvo pri kr. banski upravi.

Posebej je predavatelj še poudaril pomen kmetogospodinjstev nadalj. šol, ki postanejo lahko pravi blagoslov za kmetiko žemstvo, ako bodo delovale na odpravi največjih nedostatkov v prehrani, higijeni, vzgoji otrok in dojenčkov, navajamo mladino k preprostosti in čistoči, k zavesti svojstvenih vrlin kmetijskega dekleta, ki ne obstojajo v slepem posmehu mestnih navad in razvad, in ako se jim posreči, zbuditi nekaj razumevanja za pravo domačnost in za socialne naloge kmetice v kmetijski družini in kmetiskem občestvu.

Za tako smotreno delo pa je treba učiteljstvu, zlasti mlajšemu, temeljite priprave, ki jo more dobiti samo v posebnem zavodu. Zato se učiteljstvo kmetijskih in kmetogospodinjstev nadaljevalnih šol že več let poteguje na oddelkih mestih za tako institucijo, kjer bi našlo središče za vse svoje gospodarskoprosvetno delo na kmetih, se sestajajo k posvetovanjem, zborovanjem delovnega občestva, kjer bi se lahko vršili daljši in krajši tečajji in od koder bi dobivalo potrebne nasvete in vso pomoč za svoje delo. Nadeja se, da bo banska uprava misel takega zavoda, ki ga bivša oblastna samouprava ni utegnla realizirati, sprejela v svoj delovni program in ustvarila tako enega izmed najvažnejših pogojev za zdrav razvoj tega šolstva.

Društveni predsednik, šolski upravitelj gosp. Kosin se je v svojem poročilu predvsem bavil z materialnim položajem učiteljstva in s prizadevanji, da se potom uradniškega zakona reši vprašanje tako, da učiteljstvo ne bo zapostavljeno za drugimi kategorijami uradništva.

Poročilo o pokrajinski skupščini v Novem mestu je izzvalo nekaj debate. Sprejet je bil predlog, da se glede Mladinske Matic pridružio skupku Krškega učiteljskega društva.

Srežki šolski nadzornik Janko Grad prinaša pozdrave sreskega načelnika in daje učiteljstvu nekaj nasvetov glede njegovega šolskega dela. Razvija nekaj misli o učiteljskih rokotvornih tečajjih in o rokotvornem pouku, v katerem se naj po možnosti oziramo na domačo obrt v ljubljanski okolici in potrebe kmetijskega gospodarstva. K stvari govorijo Lulik, Čuček-Kleinmayerjeva in drugi.

V društveni odbor so bili izvoljeni: Kosin (predsednik), Čelnarjeva, Likarjeva, Cerut, Lulik, Selanova, Toršt.

Ob zaključku zborovanja je povzročila živahno debato zadeva brezplačnega kuriva in je bil sprejet tozadeven predlog.

spod profesor Lapajne prepustil vodstvo zbora podpredsedniku g. prof. Prebilu, kar je zbor vzel z navdušenjem na znanje. Po naročilu oblastnega odbora in podružnic, ki so pokazala, da je bilo delovanje društva kljub vsemu izredno živahno in uspehi lepi, je bil pozvan na oblastni zbor g. Viktor Maček, adv. prip. in društveni starešina, ki je bil zadnji od zbora redno izvoljeni predsednik. Zbor ga je ob prihodu prisrčno pozdravil, na kar mu je izglasoval absolutorij s pohvalo. V zahvali za tako priznanje njegovega dotakratnega mnogoletnega predsedovanja oblasti je gosp. Maček med drugim izjavil, da dijaštvo vsak čas prisrčno pozdravlja v vrstah društva profesorje, ki se lotijo dela s prisrčnostjo in s pravim razumevanjem za težnje temperamentnejše mladine, da pa društvo ogorčeno odklanja brezplodno in škodljivo izigravanje ogromne večine dijaških podružnic in svobodne volje članstva, s čimer se je oblastni zbor popolnoma strinjal. Po absolutoriju odboru in sprejetju delavnega načrta je bil izvoljen nov oblastni odbor, na čelu mu g. dr. iur. Josip Mihelak, suplent na trgovski akademiji v Ljubljani.

Po opravljenih slučajnostih je g. prof. Prebil, kateremu se je zbor še posebno prisrčno zahvalil za njegovo pomoč v pravičnem boju, zaključil lepo uspešni oblastni zbor. Delegati so se razšli po podružnicah v trdni nadi, da je s tem zopet napočila doba mirnega dela v društvu.

Sestanek glavnega odbora SJS

Ljubljana, 18. novembra. Predvčeršnjim in včeraj je zboroval v Ljubljani širši glavni odbor zveze jugoslovanskih dijakov »Pobratimstvac, Beograjsko vseučilišče

sta zastopala generalni tajnik Nikola N. Vojvodić in predsednik odbora za notranje posle D. Pribičević, zagrebški M. Ljubić, J. Dim in M. Lazarević, ljubljansko pa zastopniki sveta slušateljev. Poročali so o kongresu mednarodne dijaške konfederacije, ki je bil v Bruslju in s katerega dnevnega reda so definitivno odpravili vprašanje avtonomije hrvatskih dijakov in pa makedonsko vprašanje, nadalje o kolonijah v Cavtatu in Radovljici, kjer so prebili počitnice dijaki iz držav Male antante in Poljske. Generalni tajnik je poročal o mnogih ekskurzijah inozemskih študentov po naši državi, nadalje o drugem kongresu dijakov Male antante, ki bo meseca februarja v Bukarešti in katerega se bo po vsej priliki udeležilo 500 naših akademikov. Nadalje o II. državnem kongresu jugoslovanskih dijakov, ki bo takoj po kongresu v Bukarešti v Beogradu ali Subotici. Dalje je bilo sklenjeno, da se udeležijo posebna delegacija sestanka eksekutivnega odbora zveze študentov Male antante, na kateri se bo izdelal celotni program za kongres. Priredile se bodo kolonije tudi prihodnje leto in sicer na Jadranu in v okolici Bleda. Nadalje so govorili o medsebojni izmenjavi dijakov Male antante n. pr. šumarjev, medicincev in drugih za časa počitnic. Širši glavni odbor zveze jugoslovanskih dijakov je zasedal v kavarni Emoni in zaključil snoči svoje delo. Beograjski delegatje so se že snoči vrnili domov, zagrebški pa odpotujejo danes dopoldne.

Zborovanje vinogradnikov v Ormožu

Na pobudo vinarske posredovalne zadruge je bilo v nedeljo v Ormožu zborovanje vinogradnikov iz ormoških in ljubljanskih gor. K zborovanju se je zbralo nad 150 vinogradnikov. Vodil je sklicatelj g. Ivan Rojs, k posameznim točkam pa je poročal predsednik vinorejskega društva za Dravsko banovino g. Lovro Petovar.

V debato so posegli vinogradniki prav temeljito. Jedro zborovanja je bilo vprašanje o prodaji in izvozu naših vin v smislu intencij Privilegirane izvozne družbe v Beogradu s pomočjo vinorejskih zadrug. Glede na sklep, ki so ga sprejeli na sestanku vinorejskih zadrug z Mariboru 30. septembra t. l. Dočim je poročevalec

g. Petovar zastopal stališče, da se more današnja vinska kriza odpraviti samo s samopomočjo. da se namreč čim več vina konsumira doma in da zadrugištvo ni poklicano ali vsaj še ni na taki stopnji napredka, da bi lahko sodelovalo pri izvozu, je predsednik Roje pojasnjeval, da je edino dobro organizirana zadruga v prvi vrsti poklicana k sodelovanju pri rešitvi današnje vinske krize, in sicer že glede na socialno pravičnost, ki velevala, naj oni uživajo dohodke vina, ki se s pridelovanjem vina peča, torej vinogradnik. Trošarina na vino naj se zniža. Brezalkoholne pijače, posebno »šabesoc« pa naj običajno obdavčijo s trošarino. Ker so cene vina padle, naj se zniža tudi zemljarina.

Temeljito so obravnavali glede slovesa ljutomerskega vina, ki je kot kardinalna točka izzvala obširno polemiko v vprašanju, kje tiči krivda, da ljutomersko vino ne uživa več tistega slovesa kot nekdaj in zakaj za kupca nima več tiste privlačne sile. Da se obnovi ugled ljutomerskega vina je potrebna organizacija vseh vinogradnikov po zadrugištvo, da se znova privabijo kupci v kleti producentov. Avstrija, ki ima v primeri z vsemi državami, ki proizvajajo vino, enake obveznosti, naj naše diplomatske oblasti privedejo do tega, da zniža za vse države uvozne carine na vino. S tem bi pridobila naša država, posebno pa Dravska banovina, s katere izvozom so krili Avstriji vse potrebe po vinu že od nekdaj. Golovo je, da se bodo vrnili v naše ljutomerske gorice takoj, ko bodo oblasti znižale uvozne carine na vino.

Nadalje so zborovalci govorili o vprašanju glede pristopa vinogradnikov k vinorejskemu društvu in glede včlanjenja pri vinorejskih zadrugah, ki se bavijo s prodajo vina. Da bo država zadruga z močnim članstvom denarno podprla in dala na izkazane zaloge vina prodajne, se lahko računa, posebno tedaj, če bi se izvoz naših vin vršil preko vinarskih zadrug. Večje število vinogradnikov je ob tej priliki prijavilo svoj pristop k vinarski posredovalni zadrugi, ki posreduje prodajo vina za kupce brezplačno.

Lepo uspelo planinsko zborovanje na Boču

Poljčane, 17. novembra.

Še pred dobrim letom dni širši javnosti manj poznani Boč je postal, ko je nanj tukajšnja podružnica SPD postavila stolp, planinsko restavracijo in nato še v njegovem sedlu planinsko zavetišče, na mah popularnem. To smo z veseljem konstatirali zopet minulo nedeljo ob priliki širše planinske odborove seje, ki se je vršila za spremembo in pa da se agilni odbor, ki je imel skozi celo letošnje leto z njim toliko stika, nekako še poslovi od njega pred prihodom zime.

V zvezi s to sejo se je vršilo tudi malo planinsko slavlje. Na Boč je prihitelo ta dan precejšnje število okoličanov, ki so se veselili lepega solnčnega dne v prijaznem planinskem svetu. Za rogaško podružnico se je udeležil tega zborovanja zdraviliški ravnatelj gosp. dr. Šter, šentjursko kmetijsko šolo, ki ima tukaj svoje posestvo, pa je zastopal nje ravnatelj gospod ing. Petkovšek.

Ob pol 11. uri se je brala po podpredsedniku župniku gosp. Cilenšku slovesna maša v cerkvi sv. Miklavža, ki je postavljena med ta krasni planinski svet.

Ko so se povrnil v razglednega stolpa, ki doseže z njim naš vzhodni Triglav—Boč ravno okrog 1000 m in s katerega je sijajen razgled, so se spravili nekateri k gostoljubnemu Jagru, ali se stisnili v drugo sobo planinske restavracije, medtem ko so odborniki zasedli prvo sobo, da razpravljajo o važnih planinskih zadevah. Pri tej priliki se je storil važen sklep, da se obe podružnici rogaška in naša združita in odselej skupno delujeta za procvit Boča, ki je zavzel z letošnjim letom jako važno mesto v planinskem svetu. Tudi se je govorilo o nakupu zemljišča tukaj gori, ki je last šentjurske kmetijske podružnice, za eventualno postavitev večje planinske kočice, —an.

Pet let dela ZKD v Mariboru

Maribor, 17. novembra.

Včeraj je tukajšnja ZKD slavila petletnico svojega plodonosnega dela z jubilejnim obnim zborom, ki se ga je po svojih delegatih udeležilo nad 100 podružnic iz vsega mariborskega okoliša. Občni zbor je bil v dvorani kina »Apollon«, katerega sta obiskala kot odposlanca ljubljanske ZKD tudi njen predsednik ravnatelj Jug in njen tajnik dr. Rape. Z zbora sta bili odposlani vdanostni brzojavki Nj. Vel. kralju in ministru prosvete Boži Maksimoviću.

Po otvoritvi in pozdravu je podal častnik Vekoslav Spindler poročilo o dosedanjem 5letnem delovanju ZKD v Mariboru, ki ga zaključuje na dan obnega zbora z ustanovitvijo 8 novih knjižnic v Gorici v Prekmurju, Vurbergu, Razvanju pri Mariboru, Orli vasi pri Braslovčah, Oplotnici, Olimju, Kaplji in pri Sv. Antonu na Pohorju. Predlagal je, naj občni zbor bivešega predsednika ZKD Antona Skalo za njegovo uspešno delo imenuje za svojega častnega člana, kar so vsi prisotni tudi soglasno sprejeli. Nato je razvil program dela za leto 1931. ZKD ima sedaj 162 rednih in 160 ustanovnih članic ter 138 podpornikov. Ker je glavna akcija usmerjena za ustanovitvijo centralne knjižnice, je predlagal, naj občni zbor proglasi letošnji 1. december za prosvetni dan. Tudi ta predlog so soglasno sprejeli.

Po poročilu blagajnika Vidmarja o denarnem poslovanju in po prečitani poročila nadzodstva je občni zbor poročila odobril. Sledilo je predavanje prof. dr. Iv. Pivka o organizaciji, ciljih in zgodovini prosvetnega dela v CSR. Predsednik ljubljanske zveze ravnatelj Jug je z navdušenjem pozdravil delegate sestrške zveze ob njeni 5letnici in jih pozval k njenemu nadaljnjemu poglubenemu delu.

Pri volitvah, ki so nato sledile, je bil za predsednika izvoljen častnik Vekoslav Spindler, v

ožji odbor pa minister v pokoju dr. Vekoslav Kurovec, dr. Ljudevit Pivko, dr. Igor Rosina, Herman Vidmar in Ivan Kežar, v nadzorstveni svet pa ravnatelj Humeck, bivši davčni upravitelj v pokoju Meglič in šolski upravitelj Lukman.

Članarino za leto 1931. so določili na 20 Din za vsakega člana. Poedini delegati so stali razne predloge in nasvete zlasti glede propagande za lutkovna gledališča, glede društvenih prireditev v lastni režiji, glede potovalnih knjižnic, dobavljanja kostumov, zamenjave iger, prepisov vlog.

Zbor ferijalnega saveza

Zadnji kongres FS iz vse države v septembru v Beogradu je obrnil zaradi svojega predčasne razpusta pozornost javnosti na Ferijalni Savez. Povod temu je borba v društvu med naziranjem, da se vse društveno življenje podredi avtoritativni moči profesorjev ter med naziranjem, ki sicer pozdravlja čim večje zanimanje profesorjev za društvo, povdarja pa da naj bo sodelovanje med profesorji in dijaštvom v društvu prisrčno in ob enakopravnosti vsega članstva.

V tem znamenju je dokal ognjevit potekel tudi nedeljski oblastni zbor v Ljubljani, na katerem je sodelovalo 25 delegatov s 46 glasovi, ki so zastopali vse podružnice FS srednješolskih zavodov Dravske banovine. Spor se je vnel ob vprašanju verifikacije delegacije podružnice na ljubljanski univerzi, katero je skušal prejšnji od glavne uprave postavljeni predsednik III. Oblasti g. prof. Vladimir Lapajne protipravilno razpustiti tik pred septemberskim kongresom, zato naj bi bilo uničeno 6 glasov opozicije proti glavni upravi na kongresu. Tega razpusta oblasti na univerzi niso priznale, niti ni bil postavljen za podružnično komisar, tako da je tudi nedeljski verifikacijski odbor smatral razpust za neveljaven in delegacijo za upravičeno. Vsled tega je v znak protesta go-

Pavčič in J. Ravnik. Kvartet je kolosalno vpet in glasovi precej izenačeni. Dinamika izdelana v podrobnosti, ritmično so vsi štirje popolnoma doma, malenkostne intonacijske difference so regulirali hitro in precizno. Efektov, ki jih lahko nudi velik zbor, se s štirimi sologlasovi seveda ne da doseči.

Koncert je potekel zelo animirano in gre članom kvarteta, ki so nastopili v Ljubljani, morda prvič s tako obširnim koncertnim sporedom, vse priznanje. Vsem štirim, zlasti pa neumornemu Ivanu Završanju, pa želimo še mnogo takih uspehov. Slavko Osterc.

Poziv na subskripcijo

Francoski institut v Ljubljani opozarja na subskripcijo knjige, ki jo pripravlja g. Lucien Tesnière, bivši lektor francoskega na tukajšnji univerzi. G. Tesnière, profesor slovanskih jezikov na univerzi v Strassburgu, je napisal francosko knjigo s naslovom O. Zupančič. Knjiga izide sredi decembra t. l. na 450 straneh v formatu 14×20 cm, debela približno 4 cm, s belim ovitkom. Ta knjiga bo vsebovala bio- in bibliografski uvod g. Otonu Zupančiču in študijo o pesnikovem simbolizmu, v drugem delu pa znatno število Zupančičevih del v francoskem prevodu. Knjiga je dana v subskripcijo in sicer: navadna izdaja po 45 Din, izdaja na luksurnem papirju po 100 Din (slednja izdaja je rezervirana samo za subskribente in se ne bo dobivala na knjižnem trgu).

Cene v subskripciji so znatno nižje, tako da bo navadna izdaja pozneje v knjigarnah precej dražja. Te ugodnosti bodo torej deležni samo subskribenti, ki naj se takoj priključijo Francoskemu institutu v Ljubljani, Narodni dom. Subskripcijski rok traja približno dva tedna. Subskripcije zanimive in pomembne knjige toplo priporočamo.

Kultura

O »Nolit«

Komaj leto dni je, odkar je začelo v Beogradu delovati založniško podjetje s karakterističnim naslovom »Nolit« (Nova literatura). Po programu je zelo sorodno ljubljanski »Modri ptici«. Danes so »Nolitove knjige« najsoodobnejše in posebej v grafičnem pogledu najlepše opremljene med vsemi srbohrvaškimi. To je ogromen plus pred zunanjim svetom. Do nedavna namreč skoraj nismo imeli serije knjig, s katero bi se po zunanji opremi mogli meriti z ostalo Evropo. »Nolit« pa je hkrati z ljubljansko »Modro ptico« to vrzel občutno zamašil.

Do zadnjega je v »Nolit« izhajali samo prevodi zapadnih slovestev. Naj jih ob tej priliki samo naštejemo: »O eni Mariji« (André Baillon), »Metropolis« (Upton Sinclair), »Na zapadu nič novega« (E. M. Remarque), »Sluga Jan« (Stijn Streuvels), »Kralj alkohol« (Jack London), »Menjavec« (Upton Sinclair) in »Miss Claire potuje« (Sinclair Lewis). Pred nekaj dnevi pa je izšla zadnja, osma knjiga z naslovom »Odesa«, ki prinaša šest karakterističnih novel mladega ruskega prozaista I. Babela (Moja prva ljubezen, zgodovina mojega golobnjaka, Ljubka kozak, Oče, Kralj, Kako so to delali v Odesi). Podčrtavam, da je ta Babelova knjiga zelo uspešno preložena na srbohrvaščino. Novele je prevajal znani pesnik Gustav Krklec. Prav tako je prevajalec napisal tudi informativen predgovor. Ilustracije je oskrbel slikar Marino Tartaglia. S to knjigo je »Nolit« segel v bogate slovanske literature. Pričakovati je, da bomo v kratkem dobili po nekaj dobrih prevodov iz sodobne poljske, bolgarske in češke literature. Pa tudi današnja rusko književno produkcijo, ki je tako bogata, bi si bilo dobro malo bližje ogledati.

Ob koncu omenjam, da so vse »Nolitove« knjige tiskane v latinici in radi tega našemu občinstvu še bolj dostopne. Tudi cene jim niso tako visoke. Knjige se naročajo na naslov: »Nolit«, Knežje Ljubice 28., Beograd. Sp.

Koncert pevskega kvarteta Glasbene Matic

V počastitev 40-letnice pevskega udejstvovanja g. Ivana Završana je priredil v ponedeljek matični pevski kvartet v Kazinski dvorani prav dobro uspel in tudi sijajno obiskan koncert. V kvartetu nastopajo poleg jubilarca se Vladko Pelan (I. tenor), Dušan Završan (II. tenor) in Josip Skalar (II. bas).

Uvodno besedo je izpregovoril Ivo Peruzzi, ki je poudarjal jubilarstvo kot zvezlovalno in ne sebično delo, očrtal ga je kot vzor pevca in kot vzor pevske discipline. V odmoru je dr. Švigelj čestital Završanju k jubileju v imenu Hubadove župe Jugoslovanskega pevskega Saveza ter mu v istem imenu izročil častno dilomo.

Sporod, ki so ga izvajali, je obsegal za vsakega kaj, kar si je le kdo pozele. Stare, modernejše, žalostne, zaljubljene, vesele pesmi, obenem nekaj pregled slovenske zborovske tvorbe od prvih solidnih početkov pa skoraj do danes bodisi zamišljene že kot take samo za kvartet moških glasov ali pa za moški zbor. Povsem pravilno je, da so prevladovala starejša skladbe, gotovo so za tako komorno udruženje bolj primerne kot pa moderne. Tudi je prav na mestu, da gojimo solidno staro glasbo, ker iz nje se je razvijala nova. Pa mislim, da je tudi večji del publike, ki je koncertu prisostvovala, bil s sporedom zadovoljen.

Zastopani so bili komponisti: dr. G. Ipavic, K. Mašek, A. Hajdrih, J. Aljaž, A. Foerster, D. Jenko, St. Pirnat, A. Svetek, O. Dev, E. Adamič, V. Mirk (2), F. Juvaneč, Z. Prelovec, J.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 19. nov.: »Razbojnik«. Red B. Četrtek, 20. nov.: »Serija A-000001«, premijera. Red A.

Petek, 21. nov.: Zaprtlo. Sobota, 22. nov.: »Gospa ministrica«, ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Opera.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 19. nov.: »Boheme«. Red D. Četrtek, 20. nov.: »Faust«. Gostuje g. Roman Wraga, basist varšavske opere. Red E.

Petek, 21. nov.: Zaprtlo. Sobota, 22. nov.: »Evgenij Onegin«. Gostuje Stepanovski, tenorist opere v Katovicah. Ljudska predstava pri znižanih cenah, na korist Udruženja gledaliških igralcev. Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Sreda, 19. nov.: Zaprtlo. Četrtek, 20. nov. ob 20. uri: »Lutka«. ab. C. Kuponi.

Iz mariborskega gledališča. Jutri se bo ponovila Audranova opereta »Lutka«, ki zaradi svoje nad vse zabavne vsebine in prisrčne muzike občinstvu izredno ugaša. Ab. C. Kuponi.

Prihodnja premijera v mariborskem gledališču bo v nedeljo 23. t. m. ob 20. uri. Vprizorila se bo optimistična komedija dramatika Marcela Acharda »Življenje je lepo«.

Dnevne vesti

— Zakon o glavni kontroli z dne 30. maja 1922 z izpremembami in dopolnitvami z dne 7. januarja 1929, odnosno z dne 10. oktobra 1929, odnosno z dne 17. oktobra 1930 izide v posebnem ponatisku.

— **Pecija Petrović bo odšel iz Zagreba.** Znani hrvatski pisatelj Pecija Petrović se poslavlja od Zagreba, kjer je prebival skoro 30 let in kjer je spisal večino svojih del. Prideljen je namreč banski upravi v Skoplju. Bil je reaktiviran kot šumarski svetnik.

— **Smrt zagrebskega univerzitetnega profesorja.** Na Dunaju je umrl redni profesor zagrebske šumarske fakultete inž. Stjepan Jurić. Bil je tudi šef poljedelskega oddelka savske banovine.

— **Beograjska drama bo gostovala v Južni Ameriki.** Beograjska drama se pogaja za 3 mesečno gostovanje v Južni Ameriki. Gostovanje bi se vršilo med počitnicami prihodnjega leta. Gostovali bi Beograjski samo z domačimi deli.

— **Kraigherjeva drama v Sarajevu.** Med drugimi novitetami pripravlja gledališče v Sarajevu vpriporitev drame Alojza Kraigherja »Na fronti sprize Zivec«.

— **Iz kamene dobe.** Pavel Jurić, poročnik v pokoju, je izkopal v bližini Bosanskega Ljubčca ob Savi razne predmete iz kamene dobe, kakor orožje, posode itd.

— **Pri krojevalni tečaj za krojače in šivilje v Ljubljani.** Kraljevska banska uprava Dravske banovine, referat za pospeševanje obrti v Ljubljani ponovno opozarja krojače in šivilje, da se oba tečaja v Ljubljani v kratkem pričeta. Interesenti naj svojo udeležbo prijavijo najkasneje do 15. decembra t. l. referatu za pospeševanje obrti v Ljubljani, Krekov trg št. 10. Oba tečaja bo vodil strokovni učitelj gospod Knafelj.

Oglejte si

bogato zalogo kuhinjske posode aluminijaste ter emajlirane v raznih kvalitetah in barvah pri tvrdki z železnino 103

STANKO FLORJANČIČ

Ljubljana Sv. Petra cesta 35.

— Kolo jugoslovanskih sester v Prevaljah je priredilo 9. novembra srečolov s prav dobrim uspehom. Vsem darovalcem lepih dobrotov in posebnikom srečolova najlepša hvala, ker so s tem pripomogli, da bo večje število revnih otrok za božičnico obdarovanih z obleko in obutvijo.

— **Nove telefonske in brzojavne zveze.** Dne 20. septembra je bila pri pošti Oplotnica otvorena telefonska centrala s službo L. Posredovalna postaja so Konjice. — Dne 1. oktobra je bila pri pošti Vič otvorena javna telefonska govornica. Posredovalna postaja je Ljubljana 1. Dne 25. oktobra je bila pri pošti Turnišče otvorena telefonska centrala in brzojavna postaja s telefonskim obratom s službo L. Posredovalni postaji na Beltinci in Murska Sobota.

— On 1. novembra je otvoren telefonski promet med Beogradom in Ljubljano in vsemi centralami v Belgiji. Od istega termina je otvoren telefonski promet med centralama Sevnica in Graz in to preko Maribora. Od 4. novembra je otvoren telefonski promet med Mariborom in celo Holandijo ter med centralama Maribor in Dortmund.

Najmodernejše vzorce

ZAVES IN PERILA

namiznih in kuhinjskih garnitur veže najfinije in najceneje

Matek & Mikeš, Ljubljana
Dalmatinova ulica šte. 13 628

— **Prodajalci tobaka smejo, prodajalci tobaka in kolkov ter pomožne pošte pa morajo prodajati poštne vrednotnice.** Prodajalci tobaka morajo imeti v zalogi in prodajati tudi takse in poštne vrednotnice v količinah po krajevnih razmerah, če se jim to odredi. Kdor tega ne stori, temu se odvzame pravica prodajati tobak. Dovolitev za prodajo takšnih vrednotnic se razteza tudi na dolžnost prodajati poštne znamke in ostale poštne vrednotnice. Ker torej ne obstaja predpis, da bi vsak prodajalec moral prodajati tudi kolke, je razumeti odredbi ministrstva za gradbe tako, da ima pravico do prodaje poštne vrednotnice vsak pooblaščen prodajalec tobaka, neglede na to, ali je obenem prodajalec tobaka. Prodajalci tobaka in kolkov pa so dolžni prodajati poštne vrednotnice. Ravno tako so zavezane prodajati poštne vrednotnice vse pomožne pošte.

— **Novi grobovi.** Po dolgotrajni, mučni bolezni je preminula v Črešnjevci pri Slovenski Bistrici obče spoštovana, ugledna in sila priljubljena posestnica in vdova po železniškem upokojencu ga. Julijana Soršakova. Kljub starosti 69 let je gospa s stoično mirnostjo, brez jadicovanja prenašala trpljenje, dokler jo ni bela žena rešila hudega. V mladosti je pokojnica mnogo delovala med mladino kot učiteljica ženskih ročnih del in se je dec. kakor tudi odraslim zaradi vredne svoje duše in blagega srca prikupila prav povsod. Svojemu soprogu Karlu je bila idealna zakonska družica in jo je njegova smrt pred leti razdelala tembolj. Vsa leta so stanovale v njeni hiši učiteljice, ki so imele v pokojnici dobro, odkrito svetovalko in prijateljico. Ga. Soršakova se je z vneto polotila so-

delovanja pri pevskem zboru, ki jo je štel 12 let kot aktivno članico. Pokojnica je imela izredno čuteče srce za u. oge in so bila njena vrata vselej odprta za reveža in pomoči potrebnega. Ob veliki udeležbi ljudstva so poleg globoko užalostenih sorodnikov pokopali vzgledno dobrotnico in mati v petek na domače farno pokopališče. Na poslednji, turobni poti jo je spremlila vsa krajevna šolska deca z učiteljskim zborom, pevski zbor pa se je oddolžil pred hišo žalosti in na pokopališču z več žalostinkami. Ga. Soršakova zapušta hčer Elzo por. Bevc in go. Ljubo, šolsko upraviteljico na Bukovini v škofjeloškem kraju, soprogo prokurista g. Lendovčeka. — V Ojstriški vasi pri Sv. Juriju ob Taboru je preminula koncem preteklega tedna gostilničarka in posestnica ga. Katarina Jesenikova, poznana menda po vsej Savinjski dolini. Pokojnica je podlegla dolgotrajni mučni bolezni. Z njo izgubljajo ubožci svojo dobrotnico, ki so jo vobče poznali le pod imenom »Štrukljeva mama«. Nepozabno gospodinjico, dobrotnico, mater in ženo so ob spremstvu ljudstva od blizu in daleč spremlili na poslednji poti v nedeljo dopoldne. Ga. Jesenkova zapušta poleg soproga več odraslih otrok. — V Škofji Loki je smrtna kosa zahtevala iznova dvoje žrtev. Bela žena je posegla v mestno ubožnico in je pretregala nit življenja trpeči Neži Homanovi; zadel jo je mrtvoud. — Pri Sv. Ožboltu pa je preminula v hiši kmetskega gospodarja pri Janševčevih domača gospodinja. Pokojnicam časten spomin; prizadetim naše iskreno sožalje.

— **Tečaj za čevljarstvo pri krojevanju v Ljubljani.** Kraljevska banska uprava Dravske banovine, referat za pospeševanje obrti v Ljubljani, namerava dne 2. decembra t. l. otvoriti tečaj za čevljarstvo pri krojevanju v Ljubljani. Tečaj bo vodil strokovni učitelj g. Steinman Josip ter se bo vršil pouk v prostorih Tehniške srednje šole. Pred božičem se bo poučevalo po trikrat na teden, po božiču pa vse delovni dni. Interesenti naj prijavijo svojo udeležbo najkasneje do 29. novembra t. l. pri referatu za pospeševanje obrti, Krekov trg št. 10, kjer dobe vse potrebne informacije.

Najfinejši med različnih vrst in vosek za parkete nudi Čebelarstvo društvo. Ljubljana, Vošnjakova ul. 4

— **Zrtev malarije v Zagrebu.** V Zagrebu je neki moški te dni podlegel malariji. Listi poročajo ob tej priliki, da so med vojno prinesli v Zagreb vojaki to bolezen. Bacilozosci anofeli se še vedno nahajajo v močvirnatih zagrebski okolici.

— **Tekma med rekorderji.** V Zagrebu je igral neki Ivan Janković nepretrgoma 100 ur in 22 minut na tamburico in je tako potolkel Mačetičev 100urni rekord. Majetlič boče seveda postaviti zato nov rekord. Pravi, da bo igral nepretrgoma na tamburico 200 ur.

— **Krznno se dobi najboljšo in poceni pri tvrdki I. Knecht, krznar, Ljubljana, Sv. Petra**

— **Tovarna Jos. Reich sprejema mehko in škrobjeno perilo v najlepšo izvršitev.** 660

— **Samomorilni poskus z bencinom.** 27letna delavka Marija Vargar je v Zagrebu izpila večjo količino bencina. Hotela se je zastrupiti. V bolnici so ji še pravočasno izprali želodec in jo rešili. Bila je brezposelna, kar je bilo vzrok, da je obupala.

— **Zločin zaljubljenega čevljarja.** Čevljar Knoch v Osijeku je živel v divjem zakonu z neko Matildo Hrgovo. Ta se je pa izselila iz Osijeka in zato se je preselila k neki Katici Antritu tudi njena sestra 17letna Dragica, v katero se je čevljar smrtno zaljubil. Ker ga ni marala, jo je počakal na domu in začel besno streljati na njo. Smrtno je pa ranil Antritovo in njenega sina, nakar je še sebi pognal kroglo v glavo.

Lovske puške

floberte, pištole za štrašenje psov, lovske in ribiške potrebščine ima vedno na zalogi

F. K. KAISER

puškar, Ljubljana, Kongresni trg 9

— **Izgubljeni pečatnik.** Po obvestilu Dravske finančne direkcije v Ljubljani se je v času od 27. junija do 20. julija 1930. izgubil uradni pečatnik iz medi oddelka fin. kontrole v Apačah z napisom: »Financijska kontrola br. 1293«. Ako bi pošte našle s tem pečatnikom zapečatenе pošiljke, naj jih zaplenijo in o tem nemudoma obveste pošto direkcijo.

— **Vreme.** Zjutraj imamo dež, proti poldnevu se pa nebo zjasni in posije lepo jesensko sonce ter izvabi marsikoga na prosto. Vsi želimo, da bi tako vreme še trajalo. Vlaga je seveda vedno večja. Skoro v vseh krajih v državi je znašala včeraj od 80 do 90%. Večinoma je bilo mirno. Megla je bila samo v Ljubljani in na Visu. Jasno je bilo samo v Mariboru. Deževalo je v Ljubljani (0.9 mm), v Splitu (1.0 mm) in v Kumboru (2.0 mm). Najnižja temperatura je bila v Ljubljani 1.4, v Mariboru 2.0, v Zagrebu 3.0, v Beogradu 0.0 stopinj C. Pod ničlo je padlo živo srebro samo v Skoplju (—1.0).

Ljubljana

Sreda, 19. novembra 1930., Elizabeta. Pravo-slavni: 6. novembra, Jelisava.

Nočno službo imajo lekarne Kmet na Dunajski cesti, Leustek na Resljevi cesti in Bohinec na Rimski cesti.

*

■ **Novinarje opozarjamo na današnji ustanovni občni zbor novinarske zadruge »Novinarski dom«.** Občni zbor se vrši ob treh popoldne v kavarni »Emoni« (prvo nadstropje).

■ **Znanstvena predavanja.** Danes v sredo ob 8. uri zvečer se vrši v dvorani Delavske zbornice predavanje. Predavala bo zdravica gospa dr. Finkova o temi: »Bolezni na maternici«. Vstop imajo samo ženske. Udeležite se predavanja. Pobirajo se prostovoljni prispevki za luč in kurjavo.

■ **Občni zbor podružnice Sadržarskega in vrtnarskega društva v Ljubljani bo v soboto 22. t. m. ob 20. uri v gostilni pri Kafježu (pri Belem kranjcu) v Florjanski ulici.** Vabljeni so vsi člani.

■ **Mestni gradbeni urad radi čiščenja uradnih prostorov ne uraduje v dneh 21. in 22. novembra 1930.**

■ **Trije resni koncerti.** V prvi polovici meseca decembra bomo imeli v Ljubljani tri v resnici seriozne koncerte. Dne 8. decembra bo koncertiral prvič v Ljubljani španski violiniš Juan Manen, ki je eden največjih svetovnih goslačev. 9. decembra bo izvajal pevski zbor Glasbene Matice pod vodstvom ravnatelja Poliča ogromno delo francoskega komponista H. Berlioz »Prokletstvo Fausta« za soli, zbor in orkester. Sredi meseca decembra pa bo II. simfonični koncert letošnje sezone, ki ga dirigira skladatelj Lucijan Škerjanc.

■ **Delavsko godbeno društvo »Zarja«** koncertira v ponedeljek 24. novembra t. l. v Filharmonični dvorani. Pri tej priliki nastopi godalni orkester Zarje pod vodstvom dirigenta gospoda Bučarja.

■ **Ljubljanska drama vpripori drevi ob 20. uri Schillerjeve »Razbojnice«** za abonma reda B. Zasedba ista kakor pri premijeri. Režija prof. Sestova. — Komedija ruskega dramatika Alekseja Tolstoja »Serija A-0001« doživi jutri 20. t. m. svojo prvo vpriporitev na slovenskem odru. Predstava se vrši za red C. Režijo ima prof. Osip Šest.

■ **»Boheme«.** Danes 19. t. m. se poje Puccini-jeva opera »La Boheme«. Nastopijo: ga. Ribičeva, ga. Poličeva, gg. Gostič, Primožič, Janko, Rumpel, Zupan in drugi. Dirigent ravnatelj Polič. Predstava je za abonma reda D.

■ **Odlični gost v naši operi.** Jutri v četrtek 20. t. m. se poje prvič v letošnji sezoni na našem odru »Faust« z znamenitim poljskim basistom g. Romanom Wrago kot gostom v partiji Mefista. Roman Wraga je eden najodličnejših članov Velike varšavske opere. Nastopa v glavnih basovskih partijah v Varšavi, zelo pogostokrat pa je poklican tudi kot gost v druga gledališča. Pred nedavnim časom je imel ogromen uspeh v berlinski Državni operi in to ravno v vlogi Fausta, katero prištevajo k svojim najboljšim partijam. Gospod Wraga ima izredno močan, blagodejčen bas. Opozarjamo vse prijatelje naše opere na to zanimivo gostovanje. Predstava se vrši za abonma reda E.

■ **Bukova drva, trboveljski premog in koks** pri tt. »Kurivo«, Dunajska 33, tel. 3434 (na Balkanu). 199

■ **Nesreča pri delu.** Delavec Poljeta Marko s Paga, ki je zaposlen pri gradnji nove palače zavarovalnice »Dunav« na Dunajski cesti, je bil včeraj popoldne pripeljan v ljubljansko bolnico, ker je pri nepravilnem ravnanju pri vzpenjanju prišel med trame, ki so mu stisnili prsni koš. Zadobil je težke notranje poškodbe.

■ **Tatvine.** Trgovski potnik Špitaler Franc je stopil 17. t. m. zvečer v vinotoč Ložič v Puharjevi ulici in je pustil svoje kolo znamke »Centra« na ulici. Ko se je hotel odpeljati domov, je moral na svojo žalost ugotoviti, da mu je neznan tat ukradel kolo, ki je vredno 2000 dinarjev. Tatvino je prijavil na policijo. — Zeleničar Zvagen Peter je našel dne 17. t. m. zvečer v nekem jarku ob cesti v bližini Štepanjskega mostu dvokolesni voziček, na katerem je bil zaboj, v katerem je bilo 31 parov šlap. Na zaboj so bile odtrgane obe ključavnici, očitno z železnim crogom, ki je ležal poleg zaboja. Zvagen je obvestil policijo, ki je

kmalu našla lastnico Marijo Novak, sejmarno iz Ljubljane. Ta je izpovedala, da so ji neznan tatovi v noči od 16. na 17. t. m. ukradli zaboj iz odprte barake na sejnarskem prostoru na Vodnikovem trgu. Ugotovila je, da manjka v zaboju 30 parov šlap.

Maribor

m Imenovanje. Za sekundarija je bil v tukajšnji splošni bolnici imenovan g. dr. Franc Repič. Čestitamo!

m **Razstava mariborskega slikarja v Ljubljani.** V kratkem bo v Ljubljani razstavil svoje slike profesor tukajšnjega moškega učiteljskega, akademski slikar g. Anton Gvajc. Razstavil bo po večini pokrajine in tihožitja, pa tudi portrete in skupine. Gvajcove slike, posebno pokrajine, se odlikujejo po izredno pogodnem letnem času, vremenu itd. Razstavljalec je soliden umetnik starejše šole.

m **Ljudska univerza v Studencih.** V četrtek 20. t. m. ob 19. uri predava dr. Vilko Marin o črvih v človeškem telesu.

m **Smrt.** Pretekli teden so v Mariboru umrli: Anton Feig, finančni nadpreglednik, 56 let; Anton Polše, delavec, 75 let; Elizabeta Peklarjeva, posestnica, 62 let; Marijeta Juričeva, previzitarka, 80 let in Josip Štraus, otrok služkinje, star 1 mesec. N. v. m. p!

m **Poroče.** V zadnjem času so se v Mariboru poročili: Avgust Stergar, viničar in posestniška hči Marija Leskovarjeva; Franc Nemec, čevljar in kuharica Amalija Grobelškova; Ivan Havlas, mesar in kuharica Alojzija Sekova; Josip Tomašič, slikarski pomočnik in kuharica Marija Kasovičeva; Adrijan Obramov, trgovski zastopnik in poštna uradnica Cecilija Bizjakova; Franc Weinberger, viničar in zasebnica Justina Santlova; Rudolf Štampa, vratar in gospodinja Marija Majerjeva; Anton Rožman, trgovski pomočnik in šivilja Olga Angeličeva; Ivan Goleš, zidar in delavka Marija Karničnikova; trgovski pomočnik Alojzij Winden in šeparica Alojzija Jakovinceva; šofer Alojzij Kodrič in prodajalka Romana Sonnenwaldova; Fran Smouk, pekar in Magdalena Lencova; Avgust Schwarz, mizar in Marija Podleskova; Janez Roš, fin. preglednik in Marija Krambergerjeva. Bilo srečno!

m **Večerne strelske vaje.** Oblastna strelska družina opozarja svoje člane, da bo uvedla v zimskem času večerne strelske vaje z malokalibersko puško, in sicer na kegljišču v kleti Narodnega doma. Prva vaja bo danes v sredo ob 20. uri. Odbor prosi člane in prijatelje za čimvečjo udeležbo.

m **Občni zbor strelske družine v Dobrovcih.** V nedeljo, 16. t. m. je bil v Dobrovcih na Dravskem polju letni občni zbor tamkajšnje zvezne strelske družine, katerega sta se za oblastni odbor udeležila gg. Moravec in Reja iz Maribora. Za predsednika novega odbora je bil izvoljen tamkajšnji župan in posestnik Janez Klinc. Odbor ima v blagajni 728 Din 70 p, v inventarju pa 2 puški in 1 flobertovko, katero mu je podaril g. Breznik.

m **Z mariborskega delovnega trga.** Od 9. do 15. t. m. je v Mariboru iskalo potom borze dela službe 115 moških in 66 žensk, službenih mest pa je bilo prijavljenih samo 129. Dela je dobilo 74 moških in 54 žensk. Odpadlo jih je 79, v evidenci pa jih je koncem tedna ostalo 523. Pri borzi dela dobi zaposlitve še: 12 hlapecev, 16 viničarjev, 1 mizar, 3 poljski delavci, 7 čevljarjev, 6 krojačev, 1 mlinar, 1 fotograf, 1 sluga in več vajencev raznih obrtnih strok, kakor tudi več sobaric, služkinj, pomožnih delavk, pletilj in vajenk.

m **Radi ženske.** V Božičevi gostilni v Tattenbachovi ulici je v ponedeljek zvečer prišlo do prepira in razgrajanja zaradi neke ženske. Pozvani stražnik je duhove pomiril in aretiral 27-letnega mizarskega pomočnika J. K.

m **Mariborska kriza.** V poravnalnem postopanju je znana tukajšnja veletrgovina s papirjem in knjigami Vilko Weigl v Jurčičevi ulici.

m **Izguba obeska.** Trgovka Stefanija Smolejeva je v nedeljo izgubila v Popovičevi ulici zlat obesek s kamni, vreden 3000 Din.

m **Požar v vojaškem skladišču.** Včeraj zjutraj je med 6. in 7. uro iz še nepojasnjenega vzroka nastal ogenj v vojaškem intendantskem skladišču ob železnici. Goreti je pričela slama. Z gašenjem je nemudoma pričelo že vojaštvo samo, ogenj pa se je posrečilo popolnoma ugasiti šele po prihodu gasilcev. Zgorelo je 40 bal slame in več vrat; razen tega je deloma poškodovano tudi poslopje. Škoda še ni precejena.

m **Avto v plamenih.** V ponedeljek krog 17. ure se je pred gostilno »Pri grozdu« na Aleksandrovi cesti vnel motor pri tovornem avtomobilu trgovca Franca Roškarja iz Ruš. Ker so navzoči ogenj takoj pogasili, je škoda le neznatna.

Skrivnosten napad

Ko se je čevljarjski pomočnik Jernej Deželek vračal v nedeljo krog 22.30 proti domu, se mu je na Glavnem trgu pridružila neka mlajša neznanica in ga spremljala do Jezdarske ulice št. 8, kjer sta zavila na dvorišče. Čim pa je Deželek stopil v temo, se mu je odzadaj približal neznanec in ga s topim orodjem udaril po glavi s tako silo, da se je zgrudil na tla in obležal nezavesten do pol 1. ure ponoči. Ko se je zavedel, je ugotovil, da ima na glavi krvavečo rano in da mu je neznan napadalec odnesel srebrno uro z verižico, denarnico in 130 Din gotovine. Podal se je takoj na rešilno postajo in na stražnico, kjer je zadevo prijavil. Doselej se je ugotovilo, da je bila neznanica l. 1896 rojena in iz Maribora izgnana Marija S. Po vseh znakih sodeč gre za organiziran in sporazumen roparski napad. Policija je za obema uvedla najstrožjo zasledovanje.

Selitve

in vse drugo trgovsko blago prevaža po zmernih, konkurenčnih cenah

„Brzopromet“

Avtoprevozniška družba z o. z.,

Ljubljana,

Miklošičeva c. 4.

Telefon 2182.

Redne dnevne brzotovorne proge:
Ljubljana—Kranj—Tržič in
Ljubljana—Vrhnika—Logatec—Planina. 662

Celje

* **Proračunska seja občinske uprave.** V petek 21. novembra ob 18. uri se vrši v posvetovalnici na mestnem načelnstvu rednja javna seja občinske uprave pod predsedstvom mestnega načelnika dr. Goričana. Na dnevnem redu je razgovor in sklepanje o proračunu za leto 1931. ter slučajnosti.

* **Premestitev v železniški službi.** Nadzornik brzojava g. Gobec Martin je premeščen z mariborskega glavnega kolodvora v Celje.

* **Zahvala.** Državni krajevni zaščiti dece in mladine v Celju je darovalo društvo »Slovenskih trgovcev« 500 Din namesto cvetja na grob g. Petru Majdič, za kar izreka odbor prisrčno zahvalo. — Lepo in primerno je društvo počastilo spomin na blagopokojnika s tem, da je zaščiti naklonilo znesek, saj je bil rajni ustanovni član našega društva.

* **Ljudsko vseučilišče.** V ponedeljek 17. t. m. je prof. g. dr. Lj. Pivko iz Maribora predaval množičnemu občinstvu o dobrovoljnih v svetovni vojni. Predvsem je navajal zanimivosti iz jugoslovanskega dobrovoljskega pokreta, vzroke, zakaj je ta pokret rasel kljub začetnemu neumešanju v svetovni javnosti preko ovir in brez ozira na velike žrtve. V vsaki točki je podajal psihološko ozadje. Navajal je pomen in zasluge našega in češkoslovaškega dobrovoljstva, ne da bi bil tu zapustil realna tla. Gosp. predavatelj je nakupil mnogo zanimivosti občinstvu, ki je z globoko pozornostjo sledilo predavanju in bilo zanj zelo hvaležno.

* **Teoretični tečaj za smučarje.** Zimskosportni odsek SPD v Celju bo prihodnji teden priredil teoretični tečaj za smučarje, na kar se novinci že sedaj opozarjajo. Čas in kraj se pravočasno objavita.

* **Smrtna kosa.** V javni bolnici sta umrla 17. t. m. 17-letna Gorica Angela, hči delavca v Westnovi tovarni, 18. t. m. 63letni Kranj Jakob, upokojeni sodni poduradnik iz Laškega.

* **Delovni trg.** V času od 9. do 15. novembra je pri celjski Borzi dela iskalo zaposlitve 512 oseb, dela je bilo za 38, dobilo je dela 39, črtanih je bilo 88, koncem tedna pa je ostalo v evidenci 435.

* **Regulacija Hudinje in Voglajne.** Ob zadnji povodnji sta Hudinja in Voglajna povzročili zopet veliko škodo. Da se regulacija teh dveh potokov končno izvede, se je po nalogu kr. banske uprave vršil včeraj komisijski ogled. Komisija so tvorili uradniki srezkega načelstva, zastopniki okoliške občine ter mejaši.

* **Komisija radi jarka pri bolnici.** V ponedeljek se je pri javni bolnici vršil komisijski ogled radi inundačnega jarka, ki so ga morali pred časom zasuti, da se vsaj delno zmanjša nevarnost povodnji na zemljišča bolnice. Komisija, v kateri so bili zastopniki kr. banske uprave, srezkega načelstva ter mejaši, je ugotovila potrebo, da se zgradi pod bivšo okrajno cesto pri nekdanji tovarni »Cinač« propust, ki bo odvajal poplavne vode v Sušnico, ki jo bo treba razširiti in urediti.

* **Čigava je avtomobilsko ura?** Pri nekem aretirancu so našli avtomobilsko uro. Lastnik jo dobi na mestni policiji.

* **Ukraden kolo.** Pri mehaniku Rojcu v Gosposki ulici je neznan tat iz veže poleg trgovine odpeljal moško kolo znamke »Rix«, št. 169.883.

* **Zgodba s psom.** Pred dnevi je na celjsko postajo prispela pošiljka s psom-volčjakom. Ker ni bilo nikogar po psa, so ga oddali h konjaču. Pes, ki sliši na lepo ime »Florac«, pa je konjaču ušel in se klatil po mestu ter lovil kure, dokler se ni zatekel k nekim ljudem na Mariborski cesti, ki so ga zopet oddali h konjaču, odkoder je zopet ušel. Končno se je le javil lastnik, sedaj pa psa spet ni nikjer.

Nova cerkev pri Celju

Trije požari v dveh mesecih. V dveh mesecih je zadela že v tretje našo občino huda požarna nesreča. Sredi septembra je strela upeljala dom posestnika Štepiharja, koncem oktobra je požar uničil krov posestnika Jelena iz Višnje vasi, a prošlo soboto, to je 15. t. m. je po neprevidnosti domačega pastirja pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Kranjcu, vulgo Plahutniku. Vsi trije so bili zavarovani le za malenkostne vsote. Vsa čast našemu gasilnemu društvu, ki se je trudilo, da je rešilo, kar se je dalo. Zelo pohvalno pa moramo omeniti požrtvovalnost sosednega vojniškega gasilnega društva, ki je vse trikrat prišlo na pomoč s svojo novo motorno brizgalno, s katero je naredilo na mah konec uničujočemu elementu.

Murska Sobota

Sokolski oder. Dramatični odsek Sokola vpripori v soboto 22. zvečer in v nedeljo popoldne igro »Svetnik«. To je že četrta igra v tej sezoni. Vloge so zasedene po starih in najboljših močeh.

Obisk. V soboto se je mudil tukaj pisatelj Ivan Albrecht.

Požar. V nedeljo zvečer so bili alarmirani gasilci, ker se je na obzorju videl požar. Pripravili so se za odhod, toda medtem je že dospela telefonska vest, da gori v vasi Krnci. Ta vas leži precej daleč od tu v hribih in je bilo nemogoče pohiteti na pomoč.

Krško

Iz Krškega je nekdo poročal, da so neznani zlikovci strgali reklamne deske na neki trgovini, izruvali svarilno znamenje in demolirali klop v nekem parku v mestu. Koncem dopisa je še prijavil, da je upati, da bo mestna policija zlikovce izsledila. Je pa težko izslediti zlikovce, ugotoviti razgrajanje in demolacijo klopi, če postane iz muhe slon. Reklamno desko je našel mestni stražnik neke viharne noči na tleh in jo prislonil k hiši, ne da bi imel pri tem kaj zlega v mislih. Svarilnemu znamenju na ovinku pa je strohnél podstavec v zemlji, kajti nikdo ne ve ne dneva, ne ure, tako tudi skrbno oko stražnikovo ni opazilo, da steber v zemlji trohni. Dolžnost onega, ki to opazi, je da v prvi vrsti obvesti pristojno oblast. Kje se nahaja polomljena klop, pa do danes ni bilo mogoče ugotoviti, niti kje naj bi bil oni park. Naj pa mestna občina bo celo zadovoljna, ako bo še kdo razen varnostnih organov pomagal vršiti policijsko službo. Sicer pa je res, da je vsak začetek težak. Tudi Janezek še lahko postane Janez.

Crnogorski kmetje v Mariboru

Maribor, 18. novembra.

Po ogledu kmetijske šole in njenih naprav v Sv. Juriju ob Južni Železnici je včeraj zvečer ob 18. uri prispelo na tukajšnji glavni kolodvor 38 kmetovalcev iz Črne gore, ki so na poučni turneji po Sloveniji posejili Dolenjsko, Gorenjsko in Ljubljano. Južne brate sta sprejela ravnatelj tukajšnje vinarske in sadjarske šole g. Prid in kmetijski referent g. Zupanc v spremstvu učnega osebja in raznih zastopnikov kmetijstva ter jih odvedla v vinarsko in sadjarsko šolo, kjer jim je bila prirejena večerja.

Prenočili so gostje v hotelu »Orel« in si danes dopoldne ogledali vse naprave vinarske in sadjarske šole, poslovalnico in skladišče štajerske sadjarske zadruge, nekaj drugih ustanov in mesto. Po kosilu v šoli so se z mestnimi avtobusi odpeljali v Ruše, kjer jim je g. ravnatelj Krejčl razkazal tvornico za dušik, ki proizvaja vsa najvažnejša poljska gnojila. Od tu so Črnogorci krenili v Pekre ter si tam ogledali banovinske trtnice in viničarsko šolo in kjer so bili tudi pogosteni.

Po povratku v Maribor so si ogledali še mesto in nekatere gospodarske naprave ter se na to z glavnega kolodvora odpeljali proti domu. Tukajšnje gospodarske naprave, posebno vinarska in sadjarska šola, sadjarska zadruga, tvornica za dušik in Rušah in trtnica v Pekrah so napravile na črnogorske kmetovalce velik vtis, izredno razveselili pa jih je še prisrčen sprejem, katerega so bili povsod deležni. Iz Maribora in sploh iz Slovenije odhajajo z velikim navdušenjem.

Med operacijo se je smejal

Resnična zgodba o beraču, ki je neobčutljiv.

Nedavno je povozil avto nekega tukajšnjega avtopodjetja na cesti Bodonci—Gornja Lendava nekega berača beba. Revez je obležal v jarku skoro razmesarjen, toda ker je še živel, so ga odpeljali v bolnico v Mursko Soboto, kjer so ga takoj operirali in ga tako rešili smrti. Taka bolnika v tej bolnici menda še niso videli, kajti med operacijo se je izkazalo, da je bebec popolnoma neobčutljiv.

Imel je polomljeno nogo in morali so mu neko kost odžagati. Poleg tega so mu morali še priti nos in trepalnice in popraviti še druge razmrevljene dele. Med operacijo se je pa berač na veliko začudenje operaterjev ves čas smejal ter zatrljal, da ne čuti nikake bolečine. Pač redek primer neobčutljivosti. Možakar bi še naredil karijero kot fakir ali kaj podobnega, če bi dobil zadosti spretnega impresarija. Ljudje bi ga gotovo hodili raje gledati, kakor pa recimo gledališke predstave.

Otrok zgorel

Pri reševanju so pozabili na ubogo dete, ki so ga našli nato ožganega in mrtvega v postelji.

Novo mesto, 18. novembra.

Nad trškogorskimi vinogradi stoji kup bajt in v eni teh prebiva kajžarica Anca z dvema otročičkoma. Njo je zadel v nedeljo hud udarec usode.

Kakor navadno, je šla tudi v nedeljo k maši ter izročila otroka v varstvo sosedu Toni. Ta je bila tako nerodna, da je vzela starejšega otroka k sebi, mlajšega je pa zaprla v hišo, misleč najbrž, da bo zaspal in miroval, dokler se ne vrne mati.

Otroček pa ni zaspal, temveč postalo mu je dolgčas, ker ni bilo ne brata ne matere, da bi se igral, in začel se je igrati z vžgalicami. Prižgal jih je najbrž, dokler se ni vnela postelja. Gosti dim je bušnil iz hiše in k sreči so ga ljudje kmalu opazili. Vdrli so v hišo ter ogenj pogasili. V razburjenju in naglici pri gašenju so pa nesrečni ljudje popolnoma pozabili na otroka in so ga našli šele potem, ko se je razgubil dim, vsega ožganega in mrtvega v postelji. Predvčeršnjim so revčka pokopali v Zdinji vasi.

Novice iz Lok

Prpriave za ustanovitev Sokola — Loški glas — Cestna popravila.

Sokolska ideja se v našem kraju razveseljuje širi in zato ni čudno, da se vrše že resne priprave za ustanovitev sokolskega društva, ali pa vsaj pododseka zagorskega sokolskega društva. Na poziv narodno strokovne zveze, naj pristopi članstvo NSZ podružnice Loke k Sokolu kraljevine Jugoslavije, je le-ta sklicala v nedeljo, 2. t. m. sestanek, na katerega je bil povabljen tudi starosta zag. Sokola br. Poljšak Ferdo, da se pomenijo o vsem potrebnem. V nedeljo 23. t. m. bo zopet sestanek vseh prijateljev SKJ v gostilni g. Ašiča, in sicer ob 3. uri popoldne. Ločani se z ustanovitvijo nikakor ne marajo prenačati, temveč hočejo preje izvršiti vse predpriprave, da bo pozneje sokolsko delo tem uspešnejše in temeljitije. Uspeh ne bo izostal.

Ze tretje leto so loški fantje združeni v pevskem društvu »Loški glas«, ki ga z uspehom vodi aglini g. Feliks Godina. Društvo si je že nabavilo harmonijo, nabaviti pa si hoče še razne druge instrumente. Da pa bodo njegovi načrti izvedljivi, bo prirejalo v zimskem času gledališke igre ter si na ta način zagotovilo finančna sredstva. Z vajami za prvo igro bodo že skoro pričeli. Pevci Loškega glasa sodelujejo tudi pri cerkvenem petju, ki ga poučuje g. Medlovšek Jožek iz Zagorja. Oba zbora sta z rednimi in mnogimi vajami že zelo dobro napredovala. Le naprej z dosedanjim pridnostjo in vztrajnostjo!

Cestni odbor upošteva tudi loške cestne razmere in jih skuša, kolikor je možno, izboljšati. Te dni so pričeli z zidanjem nove škarpe od gostilne Ašič do mesarije Robavs, ker se je stara škarpa že podirala. S tem se bo na tem delu cesta znatno razširila, ker je že bila velika potreba.

Malo je manjkalo, da ni tekla kri

Šmartno pri Litiji, 18. novembra.

Na sejmov večer je prišlo v gostilni pri »Johancu« v Šmartnem med samimi domačimi fanti radi nekega kranjskogorskega fanta do prerekanja. Iz tega prerekanja je prišlo do ostrega tepeža. Med prerivanjem in tepežom so razburjeni fantje naredili gostilničarki zaradi preveč zaužitega alkohola precejšnjo škodo na kozarcih in gostilniškem inventarju. Tudi gostilničarka je dobila, ko je mirila, nekaj bunk. Napadalec Vozelj bi naredil še večjo škodo in skoro gotovo še koga obkal, ker je že dva dni nosil pri sebi velik kuhinjski nož ter je samo čakal ugodnega trenutka. Mirnejši fantje so ga razorožili in postavili na cesto. Pred hišo ga je čakala mati, ki ga je zgrabila, da ga odpelje domov, a se ji je iztrgal in ušel proti Šmartnu ter upil »auf biks« in drugo. Končno besedo bosta zopet imela sodišče in srezki načelnik. Fantje, ali ste pozabili na lanski pretep, v katerem je Benegali izgubil svoje življenje. Ali ni dovolj krvi. Spametujte se!

Iz kriminalnega predala

Ljubljana, 18. novembra.

Tatvina obleke in čevljev

Bančni uradnik Bogomir Saksida, stanujoč v Zidovski stezi št. 4, je prijavil na policijo, da je neznan storilec vlomil 16. t. m. v njegovo zaključeno sobo in da mu je odnesel par čevljev, njegovemu sostanovalcu bančnemu uradniku Sturm Zvonkotu pa volneno majo in par usnjatih rokavic. Stanodajalec Jerman je slišal ta dan okrog 18. ure korake v sobi in po hodniku, ni pa polagal na to nobene važnosti, ker je mislil, da so to njegovi najemniki. Istotam stanujoča uslužbenka pri »Jutru« Jerica Lumbar je videla isti dan okrog 11. ure na hodniku sumljivega okrog 35 let starega moškega. Na njeno vprašanje, ali koga išče je takoj odšel brez odgovora. Pozna ga navidez, ker ga je že večkrat videla po noči pri prodajalcih hrenovk.

Ogenj v delavnici

V delavnici izdelovalke odevi Jamnik Frančiške v Mostah v Predovičevi ulici je nastal dne 17. t. m. zvečer nenadoma ogenj. Pri delu si je svetila s svečo, vsled neprevidnosti se je vnela vata, ki jo ima tam v veliki množini. Poklicala je takoj uslužbenca župana Oražma, ki so kmalu pogasili, vendar znaša škoda, ki jo trpi, okrog 5000 Din in ni krita z zavarovalnico. Nekdo je telefonično obvestil tudi gasilce v Mestnem domu, ki so kmalu prišli z avtomobilom na lice mesta, vendar jim ni bilo potrebno stopiti v akcijo, ker je bil medtem ogenj že pogasjen.

Karambol

Čez Marijin trg v smeri proti Miklošičevi cesti je vozil dne 16. t. m. ob 9. uri motociklist, nepravilno po levi strani. Isti moment se je pripeljal v nasprotni smeri na biciklu hlapec Drej Josip. Motociklist ga je podrl na tla. Na srečo je ostal nepoškodovan, pokvarjeno pa je kolo in trpi oprog 100 Din škode. — Na hodniku Duanjske ceste, kjer je dovoljena vožnja s kolesom, sta vozila 16. t. m. popoldne v nasprotni smeri delavec Zameda Jože in tesarski pomočnik Dane Franc. V bližini igrišča »Primorja« sta se srečala in ker sta bila oba precej vinjena, ni čudo, da sta se prav od blizu spoznala. Začela sta se seveda pripraviti, ker ni hotel biti nihče kriv. Pričakovati je bilo, da se bosta vsak čas tudi dejansko spopadla, na srečo je pa prišel stražnik, ki je končal prizor, ki je povzročil zgrajanje vseh številnih, radovednih pasantov. Prijavil je oba na policijo.

Rop

Delavka Korbič Marija se je vračala 17. t. m. ob 9½ uri zvečer iz Kolinske tovarne, kjer je zaposlena v družbi natakarice Kermel Marije domov. V Vilharjevi ulici jo je napadel neznan možki, ji iztrgal ročno torbico, vredno 100 Din, in pobegnil v smeri k sv. Križu.

Škofja Loka

Škofjeloški predavatelji v radiu. Poleg ravnatelja banovinske mlekarke šole v Škofji Loki g. inž. Srečka Sabca, ki je imel strokovna predavanja, stopa pred mikrofonom gosteje prof. Tine Debeljak. Gospod profesor seznanja Slovence s poljščino, njenimi literati in znamenitostmi Poljske sploh. V ponedeljek na večer pa je predaval v Ljubljani načelnik škofjeloškega Sokola br. Horvat Rudolf. V pol ure je predelal temo »Sokolstvo in alkoholizem«. Prenos je bil jasen in čist.

Črnomelj

Rdeči križ kraljevine Jugoslavije. V nedeljo 23. novembra se vrši v vseh prostorih Sokolskega doma ob 8. uri zvečer dobrodelna veselica z izbranim sporedom v prid gladnim in postavi »Zdravstvenega doma« v Črnomlju. Pred sednik oblastnega odbora prosv. insp. g. prof. Wester bo govoril ta večer lepo predavanje, ki bo koristno za vse poslušalce. Za dobro zabavo in postrežbo je preskrbljeno. — Vstopnina samo 5 Din za osebo. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor zlasti tudi zastopnike podeželskih požarnih bramb in drugih ustanov sreza Črnomelj.

Kranj

Ogled in obravnava. Žepič Ivan, mizarski mojster v Kranju, Kokriško predmestje št. 110 ob zgornjem Savskem drevoredu, je prošil, da bi se mu dovolilo, da se postavi v imenovani hiši strojno mizarsko delavnico. Ogled in obravnava na licu mesta sta razpisana na petek 21. novembra t. l. ob 9. uri. Morebitne ugovore je treba prijaviti najkasneje pri obravnavi sami, če že niso bili prej vlozeni, ker bi se sicer dovolila uporaba prostorov, če ne bo pomislekov iz javnih ozirov.

Občinska seja. Danes, v sredo 19. novembra se vrši v mestni hiši občinska seja.

Uspelo gostovanje ljubljanske drame. V petek je gostovala drama ljubljanskega gledališča z dvema komadoma. Popoldanska dijaška predstava Schillerjevih »Razbojnikov« je navdušila zlasti mladino višjih gimnazijskih razredov. Ta klasična drama je še vedno učinkovita, čeprav je že stara 150 let. Posebno je vžgala umetniška igra Levarjeva, ki nam je s Karlom podal lik mladega idealista, ki hoče doseči svoj smoter, četudi brezobzirno in s težkimi žrtvami. Dijaštvo je ljubljanskim umetnikom hvaležno za to predstavo. — Večerna uprizoritev Nušičeve šale »Gospa ministrica« s Polonco Juvanovo v glavni vlogi, je napolnila dvorano do zadnjega kotička. Toliko smeja in ploskanja v Kranju že dolgo nismo doživeli. Kako lepo bi bilo, če bi se uresničile govorice o stalnem gostovanju ljubljanske drame in opere.

Višnja gora

Gostovanje. V nedeljo, 23. t. m. bo gostovala dramska družina »Sočac« v Višnji gori v Sokolskem domu. Uprizori se Strindbergova trodejan-ka »Oče«, ki je imela že v nedeljo v Grosupljem sijajen uspeh. Pred predstavo uvodno predavanje. Začetek ob 16. uri.

Novo mesto

Sprememba v cestnem okraju. S 15. novembrom je stopila v veljavo nova odredba o preureditvi cestnih okrajev v območju Dravske banovine. Doslej obstoječi cestni okraji Novo mesto, Trebnje in Žužemberk se z 31. decembrom ukinejo in bo posloval za ves srez cestni okraj Novo mesto s sedežem cestnega odbora v Novem mestu.

Novo gostilno dobe Stopiče na številki 4, kjer je podeljena krajevna pravica tamošnjemu posestniku Mihaelu Žagarju.

Padel je iz »ganka« 57 letni delavec Ivan Zore iz Gotne vasi, ki je šel v temi tja nekaj iskat. Skoro 4 m globoko je zgrmel in se prav močno potolkel in preteresel, da je moral v bolnico.

Prst je pretisnilo 20 letnemu sedlarskemu pomočniku Francetu Turku iz Bele cerkve. Pri nakladanju drv so mu polena pritisnili levo roko ob ročico in po prstu je bilo. Zdravijo mu ga usmiljeni bratje.

Gozdna nesreča. 19 letni gozdni delavec Borč Franjo je v Gorjancih tesal hlode, pri čemer mu je sekira tako nesrečno odletela, da si je popolnoma presekla piščal desne noge.

Posledice neprevidnosti. Peter Panjan, poljski delavec iz Sedevce pri Radenčih v Beli Krajini, je s tovarišem obtesaval hlode. Oba sta tesala ob isti strani, Peter spredaj. Nenadno je padlo od zadaj po njegovi desni nogi in mu pod kolonom do kosti presekalo meča. Za njim stoječi tovariš v zamahu ni dovolj obvladal sekiro in mesto po hlodu, je padla po Petrovi nogi. Moral je v bolnico.

Laško

Krvava Martinova nedelja. Kakor običajno, je tudi letošnja Martinova nedelja — ki je naš farni patron — bila precej živahna. V Rečici sta napadla gostilničarja Josip Trbovca lastna svaka in eden ga je tako težko ranil, da so Trbovca v ponedeljek jutraj odpeljali v bolnico v Celje. Ranil ga je svak Blaž Zupanc, ki je že nekaj dni od vojakov na dopustu. Krivda tepeža je bila nesloga v sorodstvu.

Smrt. V Mengede pri Dortmundu je umrl v 57. letu rudar Franc Zupanc, doma iz Tremerij. N. v m. p.!

Lesgode. Rudarja v Hudi jami Grečaka Blaža je stroj udaril po levi roki in mu jo močno poškodoval. — Elektrotehnični vajenec Fric Oskar iz Trbovelj se je pri delu vrazil v roko, iz česar je nastalo zastrupljenje krvi.

Trbovlje

Nova tobačna trafika. Monopolska uprava je dovolila gđ. Erni Štih, trgovki v Lokah, malo-prodajo tobačnih izdelkov v njeni trgovini pod naselbino Terezija. Prodajala bo tudi taksne znamke in znamke za uslužbenske davek.

Konferenca športnih klubov v Trbovljah. V nedeljo se je vršila v Trbovljah konferenca športnih klubov Amater, Dobrna, Retje in Hrastnik. Razpravljali so glede novega športnega lista »Jugoslovanski šport«, ki prične izhajati s 1. decembrom t. l. Kakor znano, bo novo športno glasilo propagiralo športno misel v najširših plasteh naroda ter bo zlasti informiralo provincialne klube o športnem pokretu. Zagovarjal bo smernice, izražene v manifestu Nj. Vel. kralja od 6. januarja in koncentracijo jugoslovanskega športnega pokreta. — Vsi klubi so izhajanje novega stanovskega lista z veseljem pozdravili, ker se zavedajo, da bo tudi novi list mnogo pripomogel do konsolidacije v športnem gibanju.

Šmartno pri Litiji

Samopomoč. Ker naši klici za znižanje cen mesa nič ne zaležejo, so kmetje začeli sami klati živino in pripeljejo v vas meso po 12 do 12-50 Din za kg.

Pogreb tragično preminulega g. Jos. Bajca se je vršil 12. t. m. na Jablanski pokopališči pri Šmartnem ob veliki udeležbi. N. v m. p.

Letni Martinov sejem se je obnesel letoš prav slabo. Živine je bilo precej, a kupcev malo.

Igrokaz »Ljubezen in ljubosumnost«, ki ga je 16. t. m. priredilo društvo za zidanje »Narodnega doma« v Šmartnem v sokolski telovadnici, je dokaj dobro uspel. Igralci so svoje vloge rešili izborno. Pohvaliti moramo vlogo Mirka Novaka. Dvorana je bila nabito polna. Društvo bo igro ponovilo

Hlevski gnoj

Hlevski gnoj, ali sploh gnoj, je najvažnejše in v našem gospodarstvu največ uporabljen gnojilo. Vsebuje vse snovi, ki jih rabi rastoča rastlina za svoj razvoj, dasi ne vedno v za vsako rastlino zadostni meri.

Gnojne vrednosti zavisi v prvi meri od tega, kako in s čim je bila živina krmljena. O tem velja, da da dobra krma tudi dober gnoj. O nasprotju tega smo se prepričali na naših njivah in vrtovih za časa vojne, ko je bilo pomanjkanje krme zelo občutno. Nadalje je gnoj pitanih živali mnogo boljši od gnoja mlade živine. Rastoča žival rabi namreč za zgradbo svojega kostnega ogrodja in mesnatega dela telesa mnogo fosforne kisline in dušika, ki ju je v tem slučaju v gnoju mnogo manj. Nasprotno pa oddajajo pitane živali posebno proti koncu pitanja velik del krme neprebavljen ali pa pol prebavljen v gnoj. Čim več dušika in mineralnih substanc vsebuje krma, tem bogatejši bo tudi gnoj. Če uporabljamo krmo, ki vsebuje mnogo beljakovin, je gnojilo najboljšje.

Glavna vrednost hlevskega gnoja so njegove humus (pre) tvoreče snovi. Tega svojstva — prirodno izboljšanje tal — nima nobeno umetno gnojilo. Nastala humusna plast zadržuje zemeljsko toploto, pospešuje dostop zraka, povečava v peščenih tleh plastovitost in zmožnost zadržavanja vode ter zrahljava zemljo. Na zemeljsko godnost odločilno upliva delovanje bakterij, ki jih nebroj vsebuje dodani gnoj in ki jih tudi nimajo umetna gnojila. (Izvezem pri nas malo v ožjanega dušičnega gnojenja s čistimi bakterijskimi kulturami n. pr. alinit, nitragin, azotogen i. dr.).

Vrednost gnoja in njegova zmožnost, izboljšati

ta sta odvisni tudi od snovi, ki smo jo uporabljali za steljo. Stelja mora biti predvsem taka, da lahko vsrkava mnogo vlage, da dobro veže zelo hlapen amonijak in da je mehko ležišče za živino. Pri ocenjevanju stelje je treba upoštevati tudi količino snovi, potrebnih za razvoj rastline, ki jih vsebuje že stelja sama. Največkrat uporabljene stelje so: slama, šota, suho drevesno in koruzno listje, žaganje, ločje in kisto, manj vredno seno. Navadna slama veže trikrat toliko vlage, kolikor tehta sama, a zadržuje slabo amonijak. Kratko rezana slama vsrkava že mnogo več vlage; razen tega je ravnanje z gnojem, ki vsebuje kratko rezano slamo, mnogo lažje kakor z onim, ki vsebuje dolgo slamo. Šota je tudi zelo dobra stelja. Šota veže šest do devetkrat toliko vlage, kakor tehta sama in pet do osemkrat toliko amonijaka kakor slama. Žaganje uporabljamo le o pomanjkanju drugih stelj, ker vsrkava le malo vlage in zelo počasi razpade v zemlji, tvoreč humus.

Zelo važno je ravnanje z nakopičenim gnojem. Gnoj ne leži nikdar tako na prostem, da ga solnce in vetrovi izsuše. Kupe je treba polivati in prepatjati z gnojnicjo, da se zmanjša količina zraka v kupovi notranjosti. Hlevski gnoj zvozimo na polje šele tedaj, če bomo začeli takoj orati, ker gublja sicer preveč amonijaka. Če ne moremo na polje speljanega gnoja takoj razvresti, moramo močno steptani gnojni kup pokriti z zemljo, s čimer ohranimo cenjene hlapne dušikove spojine.

Hlevski gnoj deluje približno 3 leta. Polovico njegovih za rastlinstvo hranilnih snovi izrabljuje prvo leto, druga in tretja setev pa približno enako, to je eno četrtino.

× **Isplačevanje kuponov vojne škode.** Uprava Poštne hranilnice v Beogradu opozarja, da se smejo izplačevati kuponi obveznic vojne škode (ratna šteta) najdalje do 1. decembra vsakega leta.

× **Tečaj za prešanje barv.** Zavod za pospeševanje obrta Zbornice TOI priredi od 3. do 13. decembra t. l. v Ljubljani dnevni tečaj za prešanje barv za usnje in čevlje. Poučeval bo poseben strokovni učitelj, ki ga je dal zavodu na razpolago Zavod za pospeševanje obrta na Dunaju. Pouk se bo vršil predvidoma v dnevnem tečaju v dveh skupinah po največ 15 udeležencev, razdeljeno na opoldne in popoldne. Opozorjamo na ta tečaj osobito ličarske in plesarske mojstre, mizarje, strugarje, kovinarske obrtnike, ki potrebujejo pleskanje in ličanje za dovršitev svojih izdelkov, ter usnarje in čevljarje mojstre. Ker se bo moglo sprejeti v tečaj le omejeno število udeležencev, se bo dala prednost mojstrom, pomočniki pa se bodo sprejeli le izjemoma po razpoložljivosti prostora. Za dnevne tečaje je določena pristojbina za mojstre 200 Din, za pomočnike pa 100 Din, za usnarje-čevljarje večerni tečaj pa za mojstre usnarjske stroke 100 Din, čevljarjske stroke in pomočnike obeh strok pa 50 Din. Prijave za udeležbo je poslati Zavodu za pospeševanje obrta Zbornice TOI najkasneje do 25. novembra, na poznejše prijave se ne bo oziralo.

× **Prodaja lesa** se bo vršila dne 3. decembra t. l. pri Direkciji šuma brodske imovne občine v Vinkovcih. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani).

× **Prodaja starega papirja.** Dne 4. decembra t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu oteralna licitacija glede dobave 22.636 kg starega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku).

× **Kontingenti za Poljsko.** Dopolnilni sporazum poljsko-jugoslovenske trgovinske pogodbe iz leta 1922, ki je bil podpisan 31. avgusta t. l. v Varšavi, je stopil v veljavo 10. novembra t. l. Carinske olajšave za suhe češnje (carinska stavka 20 zlotov za 100 kg suhih češnje v vrečah 75 kg dalje) bodo veljale od 10. novembra t. l. dalje, med tem ko so stopili naši uvozni kontingenti, priznani nam po gornjem dopolnilnem sporazumu, v veljavo že 1. t. m.

Priznani nam uvozni kontingenti so sledeči: pšenična moka 1500, sveža jabolka 1000, ostalo sveže sadje 300, sveže grozdje 1000 orhi 800, konserve, sadne 200, oljivica 1200, maraskin 10, vino 5000, ribje konserve 500, preproge 50 ton letno.

Vse potrebne informacije daje Zavod za pospeševanje zunanje trgovine.

Dobave

Dne 2. decembra t. l. se bo vršila pri Dravski finančni direkciji v Ljubljani oteralna licitacija glede dobave strazarskih kožuhov za organe finančne kontrole; dne 3. decembra t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani, gradbeni oddelku glede dobave Garvens-črpalk, štedilniškega okovja, žičnih krtač, žaginskih listov, žičnikov, stojalnih vijakov, svinca, spalnega kositra itd. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih direkcijah).

Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 18. novembra 1930 ponudbe za dobavo na lučnikov in gorilcev. Direkcija državnega rudnika v Zenici pa do 27. novembra t. l. za dobavo kopnenih cev. Pri intendaturi Savske divizijske oblasti v Zagrebu se bo vršila dne 29. novembra t. l. oteralna licitacija glede dobave drv, pri Direkciji državnih železnic v Subotici pa glede dobave materiala za ojačenje mostov in oddaje predmetnih del. Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani interesentom na vpogled.

Borzna poročila

dne 18. novembra 1930.

Devizna tržišča.

Ljubljana, 18. novembra. Amsterdam 22'75, Berlin 13'46—13'49, Bruselj 7'883, Budimpešta 9'889, Curih 10'95'00, Dunaj 7'9468—7'9768, London 2'74'60, Newyork 5'6'435, Pariz 22'09—22'09, Praga 16'728—16'808, Trst 2'94'80—2'96'80.

Zagreb, 18. novembra. Amsterdam 22'70—22'76, Dunaj 7'94'68—7'97'68, Berlin 13'46—13'49, Bruselj 7'883 bl., Budimpešta 9'883 bl., London 2'74'20—2'75, Milan 2'94'906—2'96'906, Newyork 5'6'335—5'6'535, Pariz 22'09—22'09, Praga 16'728—16'808, Curih 10'94'40—10'97'40.

Beograd, 18. novembra. Berlin 13'46—13'49, Budimpešta 9'86'40—9'89'40, Curih 10'94'40—10'97'40, Dunaj 7'94'60—7'97'60, London 2'74'20—2'75, Newyork 5'6'335—5'6'535, Pariz 22'09—22'09, Praga 16'728—16'808.

Dunaj, 18. novembra. Amsterdam 28'5'74, Beograd 12'5'25, Berlin 16'9'28, Bruselj 9'9'01, Budimpešta 12'4'21, Bukarešta 4'21'63, Kopenhagen 18'9'85, London 3'4'963, Madrid 7'7'75, Milan 3'7'175, Newyork 7'10'35, Pariz 2'7'89, Praga 21'0'637, Sofija 5'14'85, Sofija 19'0'50, Stockholm 19'0'50, Varšava 7'5'55, Zürich 13'6'65.

Curih, 18. novembra. Beograd 9'12'875, Pariz 20'2'6, London 25'05'125, Newyork 515'875, Bruselj 71'98, Milan 2'00'05, Madrid 56'75, Amsterdam 20'7'525, Berlin 12'2'93, Dunaj 72'63, Sofija 3'73'25, Praga 15'29'75, Varšava 57'80, Budimpešta 90'235, Atene 6'6'75, Carigrad 2'445, Bukarešta 3'06'25, Helsingfors 12'9'8.

Vrednostni papirji.

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb. Zagreb, 18. novembra. Državni papirji: 7% inv. pos. 85'50—86'50, vojna škoda ar. 429—430, vojna škoda kasa 429'50—430 (430, 429'50), vojna škoda december 429—430, vojna škoda februar 420—421 (420), 4% agr. obv. 54 bl., 7% Bler. pos. 81'50—81'75 (81'50, 82), 8% Bler. pos. 91—91'50, 7% pos. hipot. 80'50—81'50. — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 930—935, Udužena 191—192, Ljublj. kred. 122 d., Mednarodna 67 d., Narodna banka 8010—8100. — Industrija: Sečarana Osijek 300—303, Trboveljska 378—380, Slavonija 200—205, Veveč 124 d.

Beograd, 18. novembra. 7% inv. pos. 86—86'50, 4% agr. obv. 52'50—53, 7% pos. drž. hip. b. 82, 7% Blaie 81'75—82, 8% Blaie 81'75—82'25, 6% begluške obv. 72, vojna škoda 448'50—449'75, Narodna banka 8000—8120, Izvozna banka 690.

Vrednostni papirji.

Dunaj, 18. novembra. Bankverein 16'80, Kreditni zavod 46'25, Dunav—Sava—Adria 11'80, Prioritete 86'75, Trbovlje 46'40, Leykam 3'80.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu.

London, 18. novembra. 7% Blaie 80'50—81'50, Newyork, 18. novembra. 8% Blaie 90—91, 7% Blaie 80'50—81'25, 7% po. drž. Hip. b. 80—81.

Žitna tržišča.

Na ljubljanskem tržišču tendenca neenakomerna, promet: 1 vagon koruze.

Novi Sad, 18. novembra. Pšenica 79/80 kg baška 127½—130, baška, Tisa šlep 137½—142½, gornjebaška 135—137½, banatska, Tisa šlep 139—141, banatska, Bega šlep 139—137½, gornjebanatska 132½—135, južnobanatska 130—132½, sremska 78 kg 127½—130, slavonska 77/78 kg 122½—125. — Moka: baška 0g, Ogg 235—245, 2. 205—215, 5. 175—185, 6. 150—155. Vse ostalo neizpremenjeno. Promet: pšenica 17 vagonov, koruza 21 vagonov, moka 5 vagonov, otrobi 6 vagonov. Tendence mirna.

Sombor, 18. novembra. Pšenica: banatska Tisa šlep 80 kg 137½—142½, banatska Bega šlep 79 kg 135—140, banatska, Bega kanal 79/80 kg 130—135, gornjebaška 79/80 kg 135—140. — Oves: baška, sremska, slavonska 132½—137½. — Koruza: baška, stara 87½—92½, baška, stara Dunav šlep 90—95. — Moka: baška 0g, Ogg 240—250, 2. 210—220, 5. 180—190, 6. 150—160, 7. 100—110, 8. 70—80. — Otrobi: pšenični, baški 60—65. Vse ostaleneizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: 277 vagonov.

Budimpešta, 18. novembra. Tendence lahka. Promet majhen. — Pšenica marec 15'16—15'26 (15'16—15'17), maj 15'06—15'20 (15'06—15'07. — Rž: marec 8'90—8'96 (8'90—8'91). — Koruza: maj 11'52—11'72 (11'56—11'57), transit maj 9'36.

Živinska tržišča.

Dunaj, 18. novembra. d. Svinjski trg. Prignali so 12.238 mesnatih in 12.574 mastnih svinj. Notirali so mesnati prašiči od 1'30—1'85, mastni pa od 1'45—1'60 šil. Promet je bil zmerno živahen. Cene mesnatih prašičev so se znižale za 15 do 20 grošev, prvovrstnih mastnih prašičev za 10 grošev in srednje in manjvredno blago do 15 grošev.

Ljubljansko lesno tržišče.

Tendence neizpremenjena mlačna, promet: 2 vagona oglja.

Sport

Razna mnenja o zmagi v Sofiji.

Po tekmi Jugoslavija: Bolgarija je bolgarska sportna federacija priredila na čast naše reprezentance velik banket. Ob tej priliki je govoril v menu olimpijskega odbora general Lazarov ter je iznesel:

Vsak sportnik služi svoji domovini in vsaka tekma je nepekna vojska v malem. Danes pa smo videli, da je bila igra bratska. Naša omladina verno služi veliki ideji. Balkan balkanskim narodom.

Sodnik Grk g. Nikolaidis je o tekmi izjavil: Najboljši igralci Jugoslavije so bili Ivković, Mihačič s Mihelčičem, v napadu Tirančič in Marjanović s izvanrednim tehničarjem Lemešičem. Pri Bolgarih so igrali vsi enako dobro. Zmaga Jugoslavije je bila najboljšje merilo igre.

Predsednik bolgarske federacije Ivanov je izjavil, da je zmagalo tehnično boljše moštvo. Druga obletnica obstoja S. K. Bled. Danes 17. t. m. poteče drugo leto, od kar se je ustanovil S. K. Bled, za katerega je dal iniciativo g. Žirov-

nik Stanko. Klub se prav lepo razvja ter ima svoje sportno igrišče — stadion v Zaki. O delovanju in važnem pomenu S. K. Bleda za povzdigo tujskega prometa na Gorenjskem bomo še obširno poročali.

Spored zimsko sportnih prireditev.

Pred kratkim se je vršilo na Jesenicah v Copovi kavarni zborovanje delegatov gorenjskih sportnih klubov; pod predsedstvom dr. Berčeta, načelnika smuško tehniškega odbora JZSS, je bil določen spored zimsko sportnih prireditev za kolodarsko leto 1930-31. Zborovanja se je udeležil za S. K. Bled g. ing. Janko Janša; Bohinjsko Bistrico je zastopal g. Godec; Kranjsko goro g. Pečar; Dovje-Mojstrano gg. Kramar in Zupan in gđe. Rabičeva; Jesenice pa za S. K. Bratstvo g. Činkovec, za Sokola pa br. Ravhekar.

Določen je bil nastopni spored zimsko-sportnih prireditev:

Na Stefanovo 26. decembra. Otvoritveni smuški tek, ki ga priredi S. K. Bled na Pokljuki. — 28. decembra. Mladinske tekme v Dovje-Mojstranu. — 4. januarja. Smuški medklubski skoki s sodelovanjem Avstrijcev. — 6. januarja. 30 km smuški tek v Bohinju in drsalne propagandne tekme na Bledu. — 11. januarja. V raznih krajih bodo klubski dnevi za prvenstvo klubov. — 18. januarja. Smuška medklubska tekma; tek in skoki. — 25. januarja. Za prvenstvo Dravske banovine, tekme v skokih na Bledu. — 29. januarja. Prihod udeležencev na Bled. — 30. januarja. 18 km tek na Bledu (ogled te proge se je vršil 9. t. m.). — 31. januarja. Vojaški patrolni tek s streljanjem. — 1. februarja. Solo skoki in skoki v kombinaciji. — 2. februarja dopoldne. Vtrajnostni 30 km smuški tek v Bohinju; popoldne Mednarodne skakalne smuške tekme S. K. Bled. — 3. februarja. Izletni gostov. — 8. februarja. Medklubska smuška kombinirana tekma. — 15. februarja Župne sokolske tekme v Kranju v Dovjah in Mojstrani. — 22. februarja Skakalne tekme za pokal »Slovenec«. — 1. marca. Slalom tekme S. K. Bleda s Pišetnice. Koncem marca Alpinski smuški tek s Triglava v Krmo.

Radio

Ljubljana, sreda 19. novembra: Opoldanski program odpade. 17.30 Radio orkester: Klavir solo. 18.30 Literarna ura. Herwig: Sv. Boštjan iz predmestja (Silvester Škerl). 19.00 Nr. Nikolaj Preobražensky: Ruščina. 19.30 Prof. Silvo Kranjec: Poglavlje iz Sociogeografije. 20.00 Prenos iz Prage: Koncert češke Filharmonije s sodelovanjem pevskega društva »Hlaholc. 22.00 Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Ljubljana, četrtek, 20. novembra: 12.15 Plošče (slovenska in plesna glasba). 12.45 Dnevne vesti. 13.00 Čas, plošče, borza. 18.00 Plošče. 18.30 Drago Ulaga: Gimnastična ura. 20.30 Koncert pevskega zbora »Ljubljanski zvon«. 21.30 Samospevi g. Mirko Puglja. 22.15 Harmonika-solo, g. Pilih. Vmes poročila in časovna napoved. 23.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 19. novembra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Otroška glasbena ura. 18.00 Plošče. 18.30 Novice. 19.50 Uvod k prenosu. 20.00 Koncert češke Filharmonije s sodelovanjem praškega zbora »Hlaholc. Prenos iz Prage. 22.00 Poročila, vreme, sneg. 22.10 Zvočni film.

Zagreb, četrtek, 20. novembra: 12.20 Nasveti za kuhinjo. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Balalajke. 18.30 Novice. 20.05 Predavanje o Tolstoju (ob 20letnici smrti). 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.40 Lahka večerna glasba.

Beograd, sreda, 19. novembra: 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Otroška ura. 17.30 Popoldanski koncert. 19.30 Predavanje. 20.00 »Borac«, drama v 1 dejanju, P. Taletov. 21.30 Operne arije, poje gospa L. Popova, članica opere. 22.00 Novice. 22.20 Po tujih postajah.

Beograd, četrtak, 20. novembra: 11.25 Plošče. 12.45 Radio orkester. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Kuhinja. 17.30 Narodne pesmi s kitaro. 19.30 Francosčina. 20.00 Zdravstveno predavanje. 20.30 Ljubljana. 22.30 Novice. 22.50 Radio orkester.

Mali oglasi

Oglasi socialne in posredovalne vsebine: beseda 50 par. Najmanj Din 5—. Oglasi reklamnega in trgovskega značaja: najmanj Din 10— (do 5 besed). Vsaka nadaljna beseda 50 par.

Za pismene odgovore priložite znamko.

PREMOG

trboveljski, šlezjski, angleški in koks dobavlja na dom

Dunajska 46 »ILIRIJA« d. o. o. s. Miklošičeva 6
Telefon 28-20 Telefon 25-95

Spalnice

moderne, kakor tudi razno drugo pohištvo, vedno v zalogi po najnižjih cenah. — Matija Andlovic, strojno mizarstvo, Komenskega ulica 34. 747

Glej, glej, saj res!

V prvi strokovni delavnici se ne popravljajo snežni čevlji samo v črni barvi, ampak tudi v rjavi. — Avgust Skof, Borštnikov trg. Letos znatno znižane cene

Ivan Magdič,

krojač
Ljubljana, Gledališka ulica št. 7 — se priporoča za jesensko sezono. (791)

Oglejte si

zalogo damskih klobukov v salonu »La Femme Chic«, Selenburgova ulica št. 6. — Preoblikovanje 28 Din.

NAJNOVEJŠA KOLESA ZA OTROKE!

TOVARNA PELIKAN

KOLESNI DELI — PNEUMATIKE — EN DETAJL

LAKIRANJE — POKLIKANJE

EN GROS Otroški vozički

MARIJIN TRG 87. 8

TOVARNA Ljubljana VII.

SPREJEMA VSA POPRAVILA KOLES IN VOZIČKOV!

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

V. No. 3343/15 2744—3—2

Razglas o licitaciji

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje za prevzem gradbenih del pri preureditvi operacijske sobe v ženski bolnici v Ljubljani.

I. javno pismo o licitaciji na dan 3. decembra 1930 ob 11. uri v sobi št. 17. tehničnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani Novi trg 1./III. Potrebni podatki, pojasnila in ofertni pripomočki se dobivajo med uradnimi urami proti plačilu napravnih stroškov pri istem oddelku v sobi št. 19.

Ponudbe naj se glase tako, da podajo v odstotkih (tudi z besedami) popust na vsote odobrenega proračuna, ki znaša: za

I. težakša dela	Din 4.196-70
II. Zidarska in betonska dela	> 27.087-80
III. keramična dela	> 58.796-20
IV. ključavničarska dela	> 14.640—
V. mizararska dela	> 3.900—
VI. steklarska dela	> 10.576—
VII. pleskarska dela	> 9.294—
VIII. instalacijska dela	> 42.180—

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji v Službenih Novinah in na razglasni deski tehničnega oddelka kr. banske uprave v Ljubljani, Novi trg 1./III.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine, v Ljubljani, dne 1. novembra 1930.

V. No. 405/31. 2746—3—3

Razglas

o drugi pisni ofertalni licitaciji za izvršitev regulacijskih del na Ljubljani v v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani razpisuje po naročilu ministrstva za zgradbo od 5. novembra t. l. br. 80454 in na podstavu čl. 86 do 98 zakona o državnem računovodstvu z dne 6. marca 1910. ter njegovih izpremembah in izvršitev regulacijskih del na Ljubljani v Ljubljani drugo javno pismo o ofertalni licitaciji na dan

3. decembra 1930., ob 11. uri v prostorih tehničnega oddelka kraljevske banske uprave v Ljubljani, Novi trg št. 1.

Načrti in proračuni so interesentom na razpolago med uradnimi urami v prostorih mestnega gradbenega urada v Ljubljani, Šolski drevored, št. 2, oziroma je dobiti vse ofertne pripomočke proti plačilu Din 500— pri tem uradu.

Ponudbe je predložiti v obliki enotnega popusta v procentih na uradno odmerjeni proračunski znesek Din 5.989.369-01. Pripominja se, da pridejo v poštev le ponudbe izpod 4.135.972-28 Din.

Zapečateni ponudbe, opremljene s kolkom za Din 100—, priloge s kolkom za Din 2—, morajo izročiti ponudbeniki ali njih pooblaščenca na dan licitacije z označbo »Ponudba za regulacijska dela na Ljubljani 1930/31« od ponudnika N. N. neposredno predsedniku licitacijske komi-

sije med 10. in 11. uro dopoldan. Na poznejše, nepravilno opremljene ali brzojavne ponudbe se ne bo oziralo.

Vsak ponudnik mora v ponudbi izrečno izjaviti, da v celoti pristaja na vse splošne in tehnične pogoje, ter mora položiti kavcijo: domačini 350.000 Din, tuji državljani 700.000 Din na blagajni Dravske finančne direkcije v Ljubljani, bodisi v gotovini ali državnih vrednostnih papirjih, oziroma garancijskih pismih, izdanih po denarnem zavodu v smislu čl. 86 zakona o drž. računovodstvu in registriranih v smislu čl. 24. pravilnika za izvrševanje določil iz oddelka »B« pogodbe in nabave.

O položeni kavciji prejme ponudnik blagajnično položnico. To položnico, nadalje potrjeno davčnega urada o poravnavi vseh davčnih plačil, odobrenje ministrstva za zgradbo, da se sme ponudnik udeleževati javnih licitacij, in potrjeno pristojne zbornice za TOI o sposobnosti je obenem z vročitvijo ponudbe predložiti odprte predsedniku licitacijske komisije.

Pooblaščenca morajo poleg tega predložiti pooblastilo, da smejo zastopati svojo firmo pri licitaciji. Državna uprava si pridržuje pravico oddati razpisano delo ne oziraje se na višino ponudene svote. Vsak ponudnik mora ostati v besedi 30 (trideset) dni po licitaciji.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani, dne 12. novembra 1930.

I. No. 10236. 3—1

Razpis

Na podlagi § 31. zakona o banski upravi se razpisuje službeno mesto profesorja, odnosno suplenta na banovinski mlekarski šoli v Škofji Loki.

Za to mesto pridejo v poštev le prosilci s fakultetno izobrazbo, ki so v svoji strokovni izobrazbi usmerjeni na mlekarstvo v najširšem pomenu ter na živinorejo.

Pravilno kolkovane in z vsemi potrebnimi dokumenti opremljene prošnje je vložiti najkasneje

do 15. decembra 1930.

pri kraljevski banski upravi v Ljubljani.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

T V 31/30—2. 2767—3—2

Amortizacija

Na prošnjo Štepihar Alojza, posestnika v Novicerkvi št. 10, se uvede postopanje v svrhu amortizacije sledečih vrednostnih papirjev, ki jih je prosilec baje izgubil, ter se njih imejitelj poziva, da uveljavi v teku 6 mesecev počenši od 5. novembra 1930. svoje pravice. Sicer bi se po poteku tega roka proglasilo, da so vrednostni papirji brez moči.

Oznamenilo vrednostnih papirjev: štev. 13866 po Din 1866— na ime Štepihar Alojz, štev. 19631 po Din 5298— na ime Štepihar Franc, in štev. 25633 po Din 300— na ime Štepihar Franc.

Okrajno sodišče v Celju, odd. V., dne 5. novembra 1930.

Cg I a 189/29—4. 2772

Razglas

V pravni stvari Gešelj Terezije v Dragatušu zoper Kocjan Albina iz Dragatuša, sedaj neznanega bivališa, se postavlja tožencu kot skrbnik na čim Štefančič Franc, trgovec v Dragatušu, ki mu je bila vročena zamudna sodba z dne 16. aprila 1930., Cg Ia 189/2. Ta skrbnik bo branil toženčeve pravice, dokler se ne bo zglašil sam ali imenoval pooblaščenca.

Okrajno sodišče v Novem mestu odd. Ia, dne 14. novembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

No. 6841/3—30. 2775

Objava

Učlenik Martin posestnik v Zagaju h. št. 28, občina Sv. Peter pod Sv. Gor., je izgubil orožni list, glaseč se za nošenje ene lovske puške dvocevke kal. 16 mm, izdan od sreskega poglavarstva (sedaj sres. načelstva) v Šmarju pri Jelšah pod brojem 7801/28 z dne 22. aprila 1929. številka orožnega registra 132. Ta izgubljeni orožni list se razglašja za neveljavnega.

Sresko načelstvo Šmarje pri Jelšah, dne 7. novembra 1930.

Opr. št. 307/14—1930—10. 2768

Razpis

Na podlagi sklepa komisarja Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani z dne 17. oktobra 1930. razpisujemo v smislu določil § 11. in § 42. službenega pravilnika za nameščence Osrednjega urada za zavarovanje delavcev sledeča službena mesta:

1. eno mesto kat. A. položaja VII. — konceptne stroke;
2. eno mesto kat. C. položaja VI. — pisarniške stroke;
3. eno mesto kat. C. položaja VIII. — pisarniške stroke;
4. štiri mesta kat. C. položaja IX. — pisarniške stroke;
5. eno pogodbeno mesto kat. C. položaja IX. — pisarniške stroke;
6. eno mesto kat. D. položaja XI. — služiteljske stroke;
7. Vsa ostala mesta kategorije C., po položajih in strokah, kakor se izprazni z oddajo gorenjih mest.

Pogoji za namestitev in pripadajoči službeni prejemki za posamezne kategorije in položaje so razvidni iz določil službenega pravilnika za nameščence Osrednjega urada za zavarovanje delavcev.

Lastnoročno pisanim prošnjam mora vsak prosilec priložiti: rojstni list, domovnico, poročni list, rojstne liste otrok, šolsk. izpričevala, izpričevala o dosedanjih službah, navrstveno izpričevalo, zdravniško izpričevalo in potrdilo o uredvi vojaške dolžnosti. Zdravje se mora dokazati z izpričevalom, ki ga izda državni ali drug dišpanzer, odnosno zdravnik-specijalist za tuberkulozo, s katerim se potrjuje, da je bil prosilec vsestransko pregledan in da ni bolan na tuberkulozi.

Ta razpis je namenjen v prvi vrsti napredovanju nameščencev urada.

Prošnje naj se vložijo pri podpisnem uradu (vložišče) do vštete dne

2. decembra 1930. do 12. ure Kesanje došle in nezadostno opremljene prošnje se ne bodo upoštevale.

OKROŽNI URD ZA ZAVAROVANJE DELAVCEV V LJUBLJANI, dne 14. novembra 1930.

Razne objave

Vabilo

Podpisani upravni svet se usoja vabiti gospode delničarje Delniške družbe pivovarne »Union« v Ljubljani

na XXI. redni občni zbor, ki bo v petek dne 5. decembra 1930. ob 16. uri v pisarni Delniške družbe pivovarne »Union« v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Predložitev in odobritev računskih zaključkov in poslovnega poročila za leto 1929/30.
2. Poročilo računskih preglednikov in poddelitev razrešnice.
3. Sklepanje o uporabi čistega dobička.
4. Volitev članov v upravni svet.
5. Volitev dveh preglednikov in dveh namestnikov.
6. Predlog za določitev nagrade preglednikom.
7. Slučajni predlogi delničarjev glasom § 15 pravil.

Za glasovanje na občnem zboru je treba po § 12 družbenih pravil, da se deponirajo delnice proti prejemu legitimacije najkasneje do 29. novembra 1930. ali pri Kreditnem zavodu za trgovino in industrijo v Ljubljani ali pa pri blagajni Delniške družbe pivovarne »Union« v Ljubljani.

Vsakih 25 delnic daje pravico do enega glasu (§ 12 družbenih pravil).

V Ljubljani, dne 19. novembra 1930.

UPRAVNI SVET

Delniške družbe pivovarne »Union«.

2783

Vabilo

na izredni občni zbor

V smislu § 24 zak. z dne 9. aprila 1873., št. 70 d. z. sklicuje podpisani izredni občni zbor na dan 7. decembra 1930. ob 10. uri dopoldne, ki se bo vršil v gostilni »Maribor« v Mariboru, Grajski trg št. 1, po sledečem

DNEVNEM REDU:

1. Nagovor predsednika in verifikacija delegatov.
2. Poročilo sodnega revizorja gosp. Janka Trošta.
3. Volitev novega odbora in nadzorstva.
4. Sklepanje o računskem zaključku za leto 1929.
5. Razni predlogi in nasveti.

Ker je ta občni zbor izredne važnosti, se vabijo vse članice Zajednice, da se ga po svojih delegatih brezpogojno udeležijo.

V Mariboru, dne 15. novembra 1930.

Nadzorovalni odbor

Saveza agrarnih zajednic v Mariboru,

reg. zadruga z neom. zavezo.

Grča Josip, l. r., predsednik.

2776

Objava

Izgubil sem potni list št. 140/30, izdan od sreskega načelstva v Radovljici dne 6. septembra 1930. na ime Vladimir Kušter, veljaven do 6. septembra 1931., in ga proglasim za neveljavnega.

Vladimir Kušter, Rečica št. 32, Bled.

Conan Doyle:

36

Pozna osveta

(Iz angleščine prevedel s avtorjevim dovoljenjem Iv. Mulaček.)

Kri mi je curkoma tekla iz nosa, vendar nisem opazil tega. Sam ne vem, kako mi je v tistem trenutku prišlo na misel, da bi pisal ž njo po steni. Mogoče je bila to kaka nerodna napa, da bi spjeljalo golo na napačno sled, saj sam pri sebi sem bil radosten in vesel. Spomnil sem se, da so v New Yorku nekoč našli umorjenega Nemca z napisom »Rache« nad njim in takrat so časniki pisali, da so morale skrivne družbe izvršiti dejanje. Mislil sem si, kar je spravilo New Yorkane v zadrego, bo osupnilo tudi Londončane, in tako sem pomodel prst v lastno kri in napisal ono besedo na primernem prostoru na steni. Zatem sem odšel k svojemu vozu. Nikogar ni bilo v bližini. Noč je bila še vedno jako viharna. Ko sem se bil z vozom že nekoliko oddaljil, sem segel v žep, kjer sem navadno nosil Lucijin prstan. Tedaj sem zapazil, da ga ni več notri. Bilo mi je, kakor da bi me zadela strela iz jasnega neba. Saj to je bil edini spomin nanjo, ki sem ga imel. Mislilec, da mi je padel iz žepa, ko sem se sklonil čez Drebbberjevo truplo, sem se povrnil, pustil voz v stranski ulici in se odpravil drzno nazaj proti hiši — bil sem namreč pripravljen, da raje vse tvegam kakor da izgubim prstan. Dospevši tja pa sem nameril na stražnika, ki je bil pravkar prišel iz hiše; in samo s tem, da sem se delal na moč pijanega, se mi je posrečilo odvrniti vsako sumnjo od sebe.

Tako je končal Enoch Drebbber. Sedaj še Stangerson, da mu poplačam John Ferrierjev dolg. Znano mi je bilo, da je stanoval v Hallidayevem hotelu; ves dan sem se potikal tam okoli, vendar ni šel od doma. Domneval sem, da je nekaj sumil, ker se Drebbber ni več prikazal. Bil je zvit, ta Stangerson, in se je vedno čuval. Ako pa je mislil, da se mi izmuzne s tem, da ostane doma, se je zelo motil. Kmalu sem dognal okno njegove spalnice, in naslednje jutro na vse zgodaj sem se okoristil z lestvicami, ki so ležale v ozki poti vzadi za hotelom; po teh sem ravno ob zori prišel v njegovo sobo. Zbudil sem ga in mu sporočil, da je prišla ura obračuna za življenje, ki ga je pred tolikim časom vzel. Popisal sem mu Drebbberjevo smrt mu dal izstokotko strupene krogljice na izbero. Namesto pa da bi se poslužil ugodne prilike, ki sem mu jo nudil, je skočil iz postelje ter me hotel zgrabiti za vrat. Pri tem sem ga v silobranu zabodel v srce. V vsakem primeru bi ga bila smrt doletela, zakaj božja previdnost ne bi nikoli pripustila, da bi njegova kriva roka izbrala kaj drugega kakor strup.

Samo malo vam imam še povedati, in to je dobro, kajti dodobra sem že utrujen. Začel sem zopet vozariti in sem nameraval tako dolgo, dokler si ne bi toliko prihranil, da bi se mogel vrniti nazaj v Ameriko. Stal sem ravno na dvorišču, ko je stopil razcapan deček k meni in vprašal, ako biva tam izvošček Jefferson Hoppe po imenu. Povedal mi je, da neki gospod na št. 221 B, Baker Street želi, da bi ga peljal. Nič hudega sluteč sem se odpravil tja, ali prvo, česar sem se tam zavedel, je bilo, da sem imel lisice na členkih, ki so se že tako lepo zaprle, da kaj takega še nisem videl v svojem življenju. Taka je vsa moja zgodba, gospodje. Snatrali me bode

morda za morilca, vendar pa se zavedam, da sem jaz ravno toliko roka pravice kakor vi.

Njegova pripoved je bila tako zanimiva in njegovo vedenje tako v srce segajoče, da smo nekoliko časa molče in zamišljeni obsedeli. Vse je kazalo, da so se celo poklicni detektivi, ki so navadno popolnoma hladnokrvni, živo zanimali za njegovo povest. Ko je končal, smo nekoliko minut vsi molče sedeli; tišino je motilo le praskanje Lestradevega svinčnika, ko je urejeval svoj stenografski zapisnik.

»Samo ena točka je, glede katere bi rad nekoliko več doznal,« je naposled izpregovoril Sherlock Holmes. »Kdo je bil vaš zaveznik, ki se je odzval mojemu oglasu in prišel po prstan?«

Ujetnik je šaljivo pomežiknil mojemu prijatelju. »Svoje skrivnosti vam lahko razodenem,« je rekel, »druhi ljudi pa ne morem spravljati v neprimernost. Bral sem vaš oglas in sem si mislil, da je to ali past ali pa v resnici prstan, ki bi ga rad dobil nazaj. Tedaj pa se mi ponudi prijatelj, da gre ponj. Mislim, da mi boste priznali, da je izvrstno rešil svojo nalogo.«

»nobenega dvoma ni o tem,« je rekel Holmes pri-srčno.

»Sedaj pa, gospod,« je dejal nadzornik resnobno, »se mora zadostiti postavnim formalnostim. V četrtek pride ujetnik pred policijskega sodnika, kjer bomo potrebovali vašo navzočnost. Dotlej bom jaz odgovoren zanj.« Pri teh besedah je pozvonil in več paznikov je odpeljalo Jeffersona Hoppe. Holmes in jaz pa sva odšla s policijskega urada in se odpeljala do Baker Streeta.

Kako so nekdanj pobijali draginjo

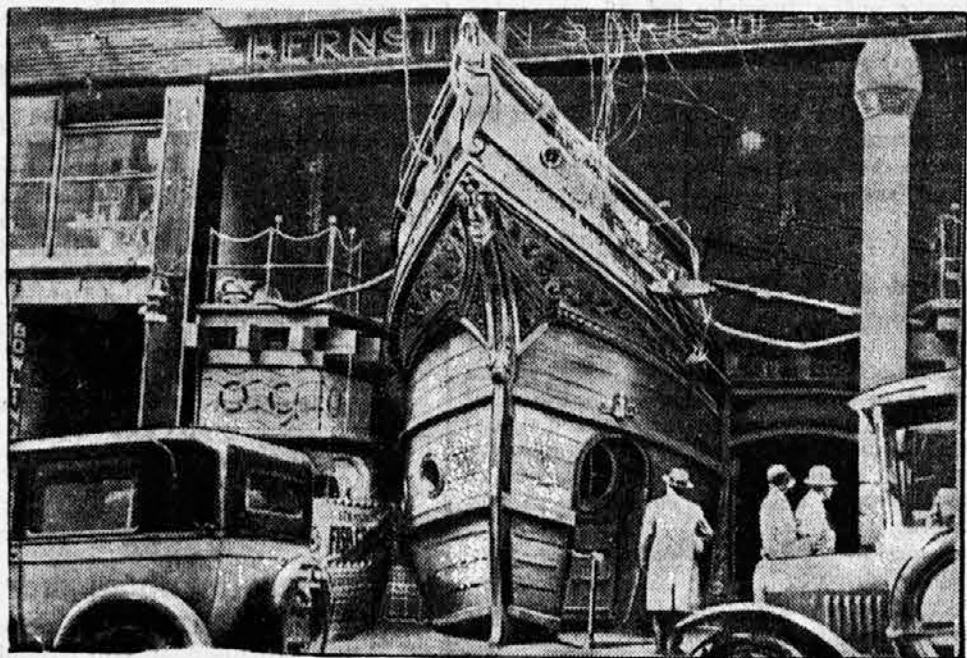
Nad draginjo in nad visokimi cenami za razne življenske potrebščine so ljudje menda vedno stokali in tožili, odkar poznajo denar, in so vedno zabavljali nad visokimi dobički trgovcev in prekupevalcev, katerim so vedno očitali nenasično lakomnost in požrešnost. Zato pa so se vladarji in ljudski voditelji vedno trudili, da dosežejo pocenitev raznih potrebščin, zlasti živeža, in so skušali to doseči navadno z raznimi zakoni in naredbami, včasih pa tudi s silo.

Že pri najstarejših narodih poznamo »maksimalne« cene, ki so jih objavljali na trgu. Ko pa se je razširilo kristjanstvo, je začel igrati veliko vlogo v gospodarskem življenju pojem »pravične cene«. V negotovih in nesigurnih razmerah proti koncu rimskega cesarstva se je bilo namreč oduševstvo tako razpaslo, da so cerkveni očetje z vso ostrožnostjo nastopili proti krivičnim barantačem, ki so na spekulantski način zviševali ceno žitu in kruhu. Bazilij Veliki je imenoval spekulantske oderuhe »roparje in tatove« in je proglasil za velik greh, če kdo izkorišča revščino v svoje sebične namene. Krščansko naziranje je zahtevalo objektivno-pravično ceno, ki je odvisna od stroškov za delo in za

blago, ki se je porabilo pri delu.

Tudi rimski cesarji so nastopali proti draginji. Tako je n. pr. cesar Dioklecijan izdal leta 301. po Kr. velik cenovnik, kjer so bile določene cene za stotine vrst blaga. Poznejši cesarji so se obračali tudi na škofo, naj tudi ti pazijo, da bodo cene »pravične« in so zahtevali za oderuhe tudi cerkvene kazni. Cesar Justinijan je tudi strogo prepovedoval izkoriščati pomanjkanje blaga z navijanjem cen. Bizantinski cesar Leon Modri pa je izdal takozvano »knjigo za prefekte (za deželne glavarje)«, kjer je bilo natanko določeno, kdaj, kje in kako naj ljudje kupujejo in s kakšnim dobičkom smejo delati trgovci. Take in podobne določbe so prevzele od Rimljanov tudi poznejše germanske države in za časa vladavine Karla Velikega je bilo tržno nadzorstvo jako važna zadeva. Slaba stran trdno določenih cen pa je bila ta, da so take cene navadno veljale tudi takrat, ko bi bila morala biti »pravična« cena še nižja.

V dobi renesanse pa je prišlo do veljave zlasti v Italiji zopet staro rimsko pravo, ki je vsakomur dovoljevalo nastavljanje poljubno ceno za svoje blago in tako je ostalo do danes.

»Ribja« restavracija v admiralski ladji Kolumbovi

Iznajdljiv gosliničar v nekem ameriškem vele mestu je naredil vhod v svojo restavracijo tako, da je bil las podoben klinu ladje, ladja pa naj bi predstavljala poveljniško ladjo Krištofa Kolumba »Santa Marta«. Po »krovu« prideš v notranjost, kjer najdeš bogato izbiro najokusnejše pripravljene ribe.

Najlepša in najdražja kožuhovina

Na južnoameriških visokih planotah živi tam, kjer pogani med kamenjem le še redkokje kakšna rastlina, neka posebna vrsta glodalcev, ki jih imenujejo prirodojci »zajčje mišice« ali »chinchillide«. Najbolj znana vrsta te pasme je »chinchilla real« (kraljevska »chinchilla«), ki ima silno tenko sresrasto kožo. Za to kožo plačujejo po 20 krat toliko zlata, kolikor je koža težka in zato je ta koža gotovo najdražja med vsemi vrstami kožuhovine.

Jako draga je tudi koža »volnene mišice« (Eryomis lanigena), ki živi tudi v Južni Ameriki v Kordiljerah (najvišje gorovje v južni Ameriki), zlasti v državi Boliviji. Ta živalica je velika kot veriverica in ima krasno kožo z 2 in pol centimetra dolgo silno lahko in tenko dlako.

Kožice zgoraj omenjenih živali veljajo dandanes kot visokovredno krzno, pred nekaj desetletji so jih pa še prav nizko cenili. Dokler se namreč niso Evropejci za te živali zanimali, jih je bilo jako mnogo, danes pa so jih že precej iztrebili, posebno v državah Peru, Chile in Boliviji. Danes poskušajo rešiti, kar se še rešiti da in zato so izdale omenjene države stroge zakone v varstvo teh živali. Ti zaščitni zakoni so kožo silno podražili, tako da stane danes

koža, ki je veljala med vojno komaj eno zlato krono, do 10 tisoč dinarjev. Zato pa je danes precej težavno nabaviti si 100—130 kož, kolikor jih je treba za cel kožuh.

V severozapadni Argentini pa je neki Šved ustanovil posebno odgajališče za »chinchille«, ki stoji pod posebno zaščito vlade. Živali uspevajo jako dobro in farma je že tako razvita, da odreja celo živali za plemo, seveda po visoki ceni 200.000 dinarjev za žival.

Kako redijo kače

V Kaliforniji sta dva človeka ustanovila podjetje, ki je čisto svoje vrste na svetu; ob enem pa zelo dobičkonosno, čeprav zavzema silno majhen prostor. Vse podjetje obsega namreč komaj 20 kvadratnih metrov.

To podjetje je nekaka farma (kmetija), samo da na tej kmetiji ne rade krav, ampak kače in sicer najbolj strupene kače-klopotače.

Te kače na farmi redno »molzejo«, odvzeti jim strup pa pošiljajo na razne laboratorije, kjer izdelujejo iz njega zdravila proti kačjemu piku.

To »industrijo« sta začela v Kaliforniji Leonard Keeler in E. L. Wolsey, ko sta še pohajala po skalnati okolici San Francisca.

Strupene kače sede na farmi v veliki kletki,

kjer se lahko grejejo na solncu, če pa je grdo vreme, lahko zlezejo v zakurjeno duplino. Toplo vedno merijo, da je enakomerna. Poleti se plazijo kače okrog po kletki in si iščejo svoj živež, ali pa spe v senci pod kakšno skalo. Zimo prespe.

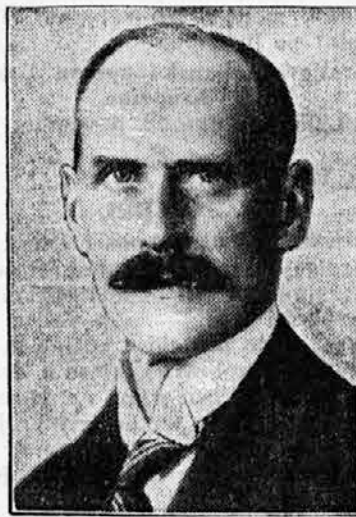
Najtežja zadeva je pravilno krmljenje kač. Pozimi kače ne marajo jesti in zato tudi ne proizvajajo kaj prida strupa. Treba jih je torej prisiliti, da žro. Pitaajo jih umetno tako, da napolnijo dolgo cev s sekljanim mesom in z vodo, cev pa namažejo z mastjo; namazani konec cevi porinejo kači v usta do želodca, nato pa stisnejo hrano kači v želodec. Poleti pa krmljenje kač ni težavno, ker same rade jedo zajčke, miši, podgane itd. Jedo pa le žive živali, ker se kača mrhovine ne dotakne.

Kolikor večja je kača, toliko bolj »molzeč«; velike kače imajo tudi primerno velike žleze za strup.

Kačo, ki jih hočejo vzeti strup, potegnejo s kljukasto palico iz kletke in jo polože na tla, kjer ji pritisnejo glavo z drugo palico ob tla. Nato ji zadrignejo okoli vratu zanjko, da se z glavo ne more niti ganiti. Eden drži kačo, drugi ji pa odvzame strup iz žlez. Kačo je pa treba dobro držati, ker so silno močne.

Strup odvezemajo kačam tako, da ji odpro gobec, potem pa postavijo v žrelo posodico tako, da mole strupeni zobje nekaj na posodo. S palcem in kazalcem potem pritiskajo na žlezo. Ta posel je seveda precej nevaren.

Iz žlez vsake kače dobe navadno po 20 kapljic strupa na teden. Ko je strup odvet, pa kači usta izperejo in jo zopet izpuste.

Norveški kralj Haakon VII.

včeraj je minulo 25 let, odkar je Norveška samostojna in neodvisna država. Pred 25 leti sta bili Norveška in Švedska še združeni po personalni uniji, t. j. bili sta samostojni državi, imeli pa sta skupnega vladarja. Za svojega vladarja so si Norvežani takrat izvolili danskega princa Karla, ki je pod imenom Haakon VII. zasedel norveški prestol, 27. novembra l. 1905. pa je prisegel na ustavo.

Vrt miru

Za spomin na 100-letnico premirja med Kanado in Zedinjenimi državami Severne Amerike so se prijatelji miru v Kanadi s svojimi sosedi v Zedinjenih državah dogovorili, da bodo kupili na meji obeh držav 1000 oral zemlje, kjer bodo napravili »vrt miru«. V tem vrtu bodo posadili vse vrste drevja in grmovja in cvetlic, ki rastejo v obeh državah. Rastline, ki rastejo v južnejših krajih in ki ne prenesajo mrzlega severnega podnebja, bodo rastle v cvetličnjakih, tako da ne bo v »vrtu miru« manjkala nobena rastlina. Stroške za vzdrževanje vrta bodo plačali polovico Kanadčani, polovico pa Združene države. Vhod v »vrt miru« bo lahko dostopen in sicer bo tam, kjer se dotika država New York kanadske province Ontario. Vse vrtarje v Zedinjenih državah so tudi že povabili, naj izdelajo potrebne načrte.

Jubilej nikotina

16. novembra se je zbral v Parizu kongres kadilcev, da proslavi 400-letnico rojstva francoskega diplomata in učenjaka Jean-a Nicot-a, ki je bil rojen 16. novembra 1530 v Nimes-u, l. 1600 pa je umrl v Parizu. Nicot je prvi prinesel tobak v Francijo. Njemu na čast so krstili tudi strup, ki se nahaja v tobaku, »nikotin«. Nicotu so odkrili na kongresu kadilcev spominsko ploščo, priridili pa so tudi lepoto konkurenco, kjer so izvolili »kraljico tobaka«.

Koza s protezo

Ameriški farmer Al Hunter v Omahi (država Nebraska) je imel kozo, ki jo je preganjal pes tako, da je na begu padla in si zlomila nogo. Gospodar pa je imel kozo tako rad, da je kar ni mogel ubiti, pa jo je peljal k živinozdravniku, ki je kozi polomnjeno nogo odrezal in ji napravil leseno nogo po vseh pravih znanosti. Koza se počuti prav dobro in vesela skače tudi z leseno nogo.

Živ motor

Živi motor je človeško srce, ki utripne pri novorojenčku okoli 144 krat na minuto, pri odraslemu človeku pa 72 krat, če miruje, okoli stokrat pa, če zmerno telesno dela. Ta motor dela neutrudno vse naše življenje, tako da je napravil 3 milijarde utripov pri človeku, ki je dosegel svetopisemsko starost 70 let. Vsak utrip srca požene okoli 1 dvajsetino litra krvi iz srca v žile, v celem življenju človeka torej okoli 150 milijonov litrov. Ta množina krvi bi napolnila okroglo jamo, ki bi merila 220 metrov v premeru, globoka pa bi bila 1 meter. Množina krvi, ki tehta toliko kakor cel človek, odteče iz srca v 20 minutah. V enem dnevu opravi srce 18.000 kilogram-metrov dela, to je toliko, kakor da bi nekdo dvignil 1 tono (1000 kg) v eni sekundi 18 metrov visoko, ali pa 70 kilogramov težkega človeka 258 metrov visoko. V celem življenju človeka opravi srce 450 milijonov kilogram-metrov »dela«. Za tako »delo« potrebuje 50 konjskih sil močan motor 26 ur. Srčna mišica, ki vse to delo opravi, tehta 300 gramov. Delovanje srca omogoča »gorenje« sladkorja, ki ga prejema srce iz krvi.

Zdravniška

Neki mož je nenadoma oboel. Poklicali so k njemu domačega zdravnika, da bi pa bolj držalo, še nekega drugega zdravnika.

Oba gospoda sta slučajno istočasno prišla k bolniku. Stopila sta vsak na eno stran postelje in vsak je segel z desnico pod odejo, v levici pa držal uro.

»To je tifus,« pravi prvi zdravnik čez nekaj časa.

»Meni se pa zdi, da je to škrlatinka,« pravi drugi.

Nekaj časa sta se prerekala, potem pa sta sklenila, da bolnika preiščeta.

Ko pa sta odgrnila odejo, sta opazila, da sta držala za roko — drug drugega!

Zakonski junak.

»Kam pa greš, Marija?«

»Ven.«

»Kdaj pa prideš domov?«

»Kadar se bo meni zljubilo.«

»Prav — ampak prosim te, da ne prideš niti minuto pozneje!«

Jedilnik za goste letala »Do X«.

Spisek jedi in pijač, ki so pripravljene za goste letala »Do X« med letom v Ameriko. Jedilnik je okrašen tako, kakor nam kaže slika.

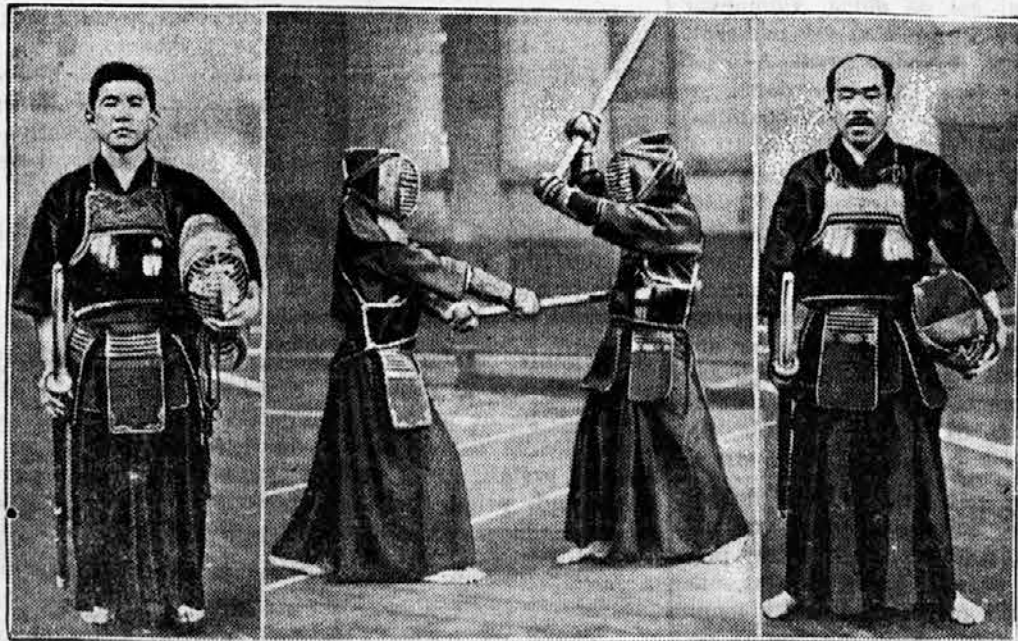
Humor.

Varčni Škoti so pri krstu neke ladje nastavili pod šampanjsko steklenico, ki jo pri takih prilikah razbijejo ob ladji, veliko posodo, da se ne razlije niti kapljica šampanjca po tleh.

SKOPI ŠKOTJE.

Če postane Anglež plešast, kupi vsa mogoča mazila, da bi mu zopet zrastle lasje — seveda je vse zaman.

Če pa postane Škot plešast, proda glavnik.

Japonski borci v Berlinu.

Slika nam kaže dva japonska borca z meči, ki kažeta svojo umetnost v Berlinu pred povabljenimi gosti.

